

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.
Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.
Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Nicolae Vladutiú cá preotu si cá prefectu (Continuare si fine din Nrii 1—2). — Raportulu anualu alu comitetului despartieméntului XI càtra adunarea generala tînuta la 11 Augustu in comun'a Basesci 1885. (Urmare si fine). Bibliografie Doine si strigaturi din Ardealu. Date la iveala de Dr. Ioan Urban Iarnik si Andreiu Bârseanu. — Procesu verbalu alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a dela 30 Ianuarie 1886. — Scól'a superióra de fetitic din Sibiiu, colecte.

Nic. Vladutiú cá preotu si cá prefectu.

(Continuare si fine din Nrii 1—2).

Pàna aici avuramu ocaziune de a cunósce mai multu numai activitatea lui Nicolae Vladutiú desvoltata in comun'a sa in cele de antàiu trei luni ale resboiului civile, nu atàtu cá comandante de cete armate, càtu mai virtosu cá mijlocitoriu si impaciutoriu intre cele dóue popóra locuítorie in aceeași comuna si respective in același districtu, invrasbite inse pàna la sànge mai alesu prin neómeni cá Beretzki, Berzenzei, br. Georgie Apor, Iosef Ienei si alti basi-bozuci tirani de calibrulu lorú, cari au devastatu Campi'a dintre M. Osiorheiu si Turd'a cu feru, plumbu si flacari. Actiunea propriu militara a lui Vladutiú se incepe numai dupa intrarea generalului Iosef Bem cu trupe próspe de insurgenti in Transilvani'a si dupa retragerea mai multoru conducatori campeni din regiunile Murasiului in muntii apuseni, unde isi aflà si Vladutiú asilu, precum se va vedea din impartasirile ulterióre.

Denumirea in calitate de prefectu. Comitétulu nationale din Sibiiu a denumitu pe Nicolae Vladutiú prefectu de legiune numai in 11 Decembre st. n. 1848 dupace unulu dintre prefecti lipsitu cu totulu de prevedere si prudentia, fusese taiatu in bucati in cas'a in care locuise. Prefectur'a lui Vladutiú numita a Campiei impartita in optu (8) tribunatate fusese fórté intinsa, adeca preste 92 de comune, dintre care cele de càtra secuime sunt locuite amestecatu de romani si de maghiari, éra cele din propri'a Campia, de-si in partea lorú cea mai mare locuite de romani, erau lipsite cu totulu de drumuri asternute asia, càtu in acea parte a tiei comunicatiunea in timpu de érna si pe ploii de tótna ori de primavéra mai este si pàna in diu'a de astadi aprópe impossibila, lasata intr'o stare de barbaria spre cea mai mare rusine a tuturorú guberneloru feudali câte s'au

peróndatu in acésta tíera pàna in anulu 1848. Cei cari cunoscú acele regiuni isi voru face idea despre unu marsiu de trupe in capu de érna sau pe ploii indelungate, spre esemplu dela Ludosiu, Bogat'a ori Sacalu pàna la Icelandu si cu atàtu mai greu pàna la Siamsiudu, ori la Mociu, la Camarasiu, Tiag'a, Catin'a etc.

Nu ne aducemu aminte se fimu vediutu undeva publicatu vre-unu formulariu de alu decreteloru, cu care comitetulu denumia pe prefectii comandanti ai ostiloru de poporu armatu; avèndu astadata sub ochii nostrii decretulu originalu cu care a fostu denumitu Nicolae Vladutiú, ilu decopiamu acilea intocma. Acelasi suna:

„Comitetulu natiunei romane. Luàndu in consideratiune capacitatea si activitatea Domnului Nicolae Vladutiú, comitetulu ilu denumescú prefectu in prefectur'a Campiei, care se intinde in nóuedieci si dóue de sate dupa list'a ce se alatura. De aceea se invita tóte Dregatoriile civile si militare cá se'lu recunósca de prefectu, si la timpu de trebuintia se'i dea totu ajutoriulu de care va avea trebuintia in functiunea ce i s'a incredintiatu. Totu deodata se demànda tuturorú tribuniloru, vice-tribuniloru, centurioniloru, vice-centurioniloru si in genere tuturorú Romaniloru, cari se afla in servitiulu gardei natiunale, cá numitului prefectu se'i dea tóta supunerea si ascultarea spre a'si impliní oficiulu cu tóta esactitatea ceruta“.

Sibiiu, 11 Decembre 1848.

Simeonu Barnutiú,
presidente.

Aronu Florianu,
secretariu.

Decrete si cercularie guberniali si de ale comitetului nationale. Imposite. Requisites. Pre lãnga decretulu de mai susu aflamu intre actele scapate de perire la Vladutiú inca si unu cerculariu emanatu dela comitetu sub Nr. protoc. 104 Sibiiu 9 Ianuarie, subscrisu de Barnutiú si Baritiú, prin care se face cunoscutu decretulu gubernatorului provisoriu br.

Ant. Puchner din 5 Ianuarie 1849 Nr. 83, prin care acesta opresce strinsu, că în totu coprinsulu tieiei „se nu se mai fierba nici o picatura de vinarsu din bucate de ori ce soiu, „pentrucă daca s'ar mai fierbe, erá cea mai intemeiata temere că se va escá o fómete infricosiata, din cauza ca de cându se pórtá resboiu civilu, atátu glótele de lanceri câtu si trupele imperatesci consumara fórté multe bucate, éra apoi insurgentii arsera si nimicira unu mare numeru de gránarie si stoguri etc. Terminulu până la care erá se fie inchise tóte vinarsariile fu marginitu la optu dile numerate dela publicarea decretului, dupa care trebuia se fia secvestrate tóte comanacele dela caldari, pentrucă cerealiile se nu mai póta fi predate si nimicite prin ferberea de vinarsu. In fine se amerintia cu pedépsa „chiaru si preotii cari nu voru lumina pe poporu asupr'a stricatiunei si napastei ce póte veni preste tíera din predarea bucateloru“.

Totu acolo aflamu unu decretu presidialu din 28 Decembre 1848 Nrii 5062 et 5233 subscrisu de feldml. br. Puchner, prin care acesta infrunta pe romani că nu voru se platésca contributiunea statului, sau ca o platescu cu mania si fórté greu „in acestea timpuri estraordinarie, in care vistieri'a publica trebuie se acopere cele mai neaparatespese pentru scaparea si conservarea statului;“.... „de aceea“ adaoge generalulu gubernatoru, „provocu prin acésta pe Comitetu, a induplecă pe poporulu romanu prin prefecti si tribuni, cá dasdea imperatésca preste totu sè se platésca in modu cuviinciosu si cu tóta acurateti'a la perceptorii denumiti spre acestu scopu, si nimeni se nu cutedie nici a întârdiá, nici din reintia a sta in contra, pentrucă altmintrelea voiu fi silitu a luá cele mai aspre mesuri asupr'a vinovatiloru, cari apoi voru avea a'si inputá urmarile numai siesi“.

Sè se observe bine si dat'a acestui decretu amerintiatoriu alu gubernatorului si comandantelui de corpu spre a ne convinge, că elu a emanatu si s'a publicatu tocma in dilele pre cându corpulu insurgentiloru comandatu de Iosef Bem ocupase din nou partea cea mai mare a Transilvaniei până dincóce de Mursiu, scotiendu pe austriaci parte in Bucovin'a, éra pe ceealalta parte strimtorându-o in Alb'a Iuli'a si in Sibiiu, de unde a urmatu, că in comitatele ocupate de magiari contributiunile si tóte magazinele erau confiscate si ocupate de către insurgenti din diu'a in care generalulu Wardenner a fostu batutu la Ciucia si la Balt'a négra, éra Urban silitu a parasi tíer'a. Puchner permite in decretulu seu, „că elu erá informatu despre resistenti'a romaniloru si pe cale oficiala, si că i se aeverise prin mai multe persóne“. Da, acelea erau denuntiari, care se faceau acilea in Sibiiu, cumu amu dice, in audiulu membriloru comitetului. de către acei functionari, cari pe lângá ce crutiau in totu modulu pe poporenii loru cá se nu ésa la óste, ci se remáie frumosielu acasa, de alta parte insistau cá toti junii si barbati romani se faca servitiu militariu fără picu de simbrie, cu

septemánile si lunile, se platésca totuodata si tóte contributiunile statului, fara a li se lasa timpu cá se cástige si bani din vendiare de producte si de vite. Comitetulu din partea sa obliga prin ordinu de dato Sibiiu 10 Ianuarie 1849 pe toti prefectii cá se publice preste totu susu citatele cercularie si se'i dea raportu despre facut'a publicare; de alta parte inse elu mai emisse si urmatoriulu cerculariu:

„Nr. 105. Dela Comitetulu natiunei romane. Cătra toti prefectii, tribunii si capitaniii gardei nationale romane. Dreptatea si omeni'a cere, cá parintii si fratii soldatiloru imperatesci, cari isi dederá viati'a loru jertfa pentru ceilalti conlocuitori, — se fia scutiti celu puçinu de a esí la óste in lagaru. Deci vi se demándá strinsu, cá pe asemenea ómeni se'i lasati in pace la vetrele loru, indatorându'i a sta numai spre paz'a satului. Asemenea se nu hatiti pe ómeni neputinciosi trecuti de ani cincidieci, nici pe tinerii mai josu de 17 ani, nici se suferiti manicatorii sub cea mai grea pedéspsa.

Datu din siedinti'a comitetului nationalu in Sibiiu 9 Ianuarie n. 1849. Simionu Barnuti m. pr. presiedinte. G. Baritiu m. pr. secretariu“.

Scopulu duplu alu acestui cerculariu era invederatu. Cu partea prima a lui se dedea respunsu indirectu gubernatorului, care voiá, mai virtosu dupa reintrarea insurgentiloru in tíera, cá barbati poporului se si stea sub arme, se si platésca barbatésce contributiuni. Cu a dóu'a parte comitetulu infruntá pe unii tribuni si capitani cu natura de ciocoi, cari incepusera se ia mita dela ómeni spre a'i scuti de esirea in tabara si altele. La multi din trènsii s'a inputatu si rapacitate si devastare de averi straine, pentru care au fostu acusatii la comand'a generala si la comitetu, apoi s'au pornitu si cercetari aspre in câteva casuri, rezultatulu inse a fostu de câteva ori, că cutare prefectu ori tribunu au facutu asia numite requisitiuni, gràu, fenu, paie, lemne, vite de taiatu, cai de calaritu s. a. la ordinulu precisu datu in scrisu si uneori in câmpu numai prin graiulu viu de către comandanti de ai trupeloru austriace, éra noi ne aducemu bine aminte si de unu casu, la care amu asistatu in persóna, cându asia numitululu comitetu de apararea tieiei (Landesvertheidigungsausschuss) din Sibiiu compusu din oficiari c. r. de statu majoru si din persóne civile romani si sasi sub presidiulu generalulu Pfersman a decisu, cá in urm'a devastatiunei si atrocitatiloru comisse de către comitele Franciscu Haller fostu capitanu c. r. de husari, care a desertatu la Kossuthiani, sè se confisce tóte vitele si caii acestuia si sè se aduca la Sibiiu spre a se intrebuintia in folosulu trupeloru austriace. Credemu că nu se va mira nimeni, daca asemenea mesuri bellice nu s'au legatu nici atunci nici mai târdiu de funea clopotului celui mare, ci ele erau considerate cá consecentie triste, dara logice ale resboiului civile de natur'a celui turbatu din 1848/9. Se intielege éراسi de sine, că multe requisitiuni erau de valóre fórté mare. Urmele unei requisitiuni de acelea le aflamu si in chartiile repausatului Nicolae Vladuti. Acestu pre-

fectu primise ordinu strictu indata dupa denumirea sa, de a plecá si elu cu cetele sale alaturea cu altii preste Clusiu si Huiedinu inainte la fruntari'a tiei, spre a intimpiná sub comand'a lui Wardener pe trupele lui Bem si a le respinge in Ungari'a. Se vede cá lui Vladutiu i se dedese ordinu de requisitiune pentru óstea austriaca; éra cá documentu pentru acésta ne stá de inainte in originalu bine conservatu urmatórea quietantia scrisa unguresce:

„Nyugtató, 1198 egy ezer száz kilenczvennyolc véka buza, 336 három százharminchat véka Málé és 123 száz huszonhárom véka lisztről, melyeket Marosbogáti Lelkész T. Vladucz Miklos Urtol a Cs. K. Hadsereg Parancsnoka Báró Várdener Ö Exelentiája parancsolatja után által vettem a további rendelkezésig. — B. Hunyad 21-ik Dec. 1848. Fazakas Iván m. k. B. Hunyadi Jegyző. L. S.

(Amu decopiatu cu observarea rigorósa a ortografiei).

Asia dara din acésta quietantia aflamu, cá generalulu austriacu br. Vardener dedese ordinu lui I. Fazakas notariu alu orasielului Huiedinu, cá pàna la alte dispositiuni se primésca dela preotulu si atunci prefectulu Nicolae Vladutiu 1198 ferdele de gràu, 336 ferdele cucuruзу si 123 ferdele de farina, cá se le pastredie, precum se intielege de sine, pentru trebuintiele trupeloru ces. reg. acolo pe locu, unde Vladutiu nu avea se stea, ci avea se'si védia de ómenii sei si indata dupa perderea bataliei din partea austriaciloru se se retraga si elu pe unu geru cumplitu si intre cele mai mari pericole in urmarea unei comande miserabile.

In cetimpu s'a retrasu Nicolae Vladutiu la prefectii din muntii apuseni? La intrebarea acésta nu aflamu respunsu in actele câte ne stau de inainte; din câte scimu inse dupa actele si cronicile publicate pàna acuma in tóte limbile patriei, actiunea trupeloru austriace si a ceteloru de lanceri si venatori romani in Campia a trebuitu se fie paralisata inca din primele dile ale lunei Ianuariu, pre cându trupele insurgentiloru ajunsesera sub comand'a lui Czeecz pàna la Blasiu, éra in 21 Ianuariu fu prim'a batalia crunta la Sibiiu, in care au invinsu austriacii. Din acestea urmédia, cá si susu citatele decrete si cercularie trimise dela Sibiiu in desu numit'a parte a tiei spre a se publica n'au mai potutu avea nici unu efectu. Ce e dreptu, trupele de lanceri s'au mai tñutu pe la Murasiu inca si in Ianuariu, in càtu Simionu Barnutiu a crediutu cá mai póte luá si elu o mesura din acelea crunte si selbatice turcesci, cu care amerintiase Kossuth inca din 10 Oct. 1848 pe poporulu romanescu si cu care faimosulu Benedek pre cându era numai colonelu in Galiti'a, dedese de capu rebeliunei polóne, punèndu pretiu câte 10 fl. pe capetele nobililoru câte i s'aru aduce taiate (1846); dara ordinulu secretu alu lui Barnutiu din 3 Ianuariu 1849 subscrisu numai de elu fara contrasemnarea altui membru, adresatu intre altii si prefectului Vladutiu, n'au avutu nici-unu efectu si nici a potutu se aiba pe lãnga asemenea pretiu de hoheriu (gáde) tiganescu de 3 fl., cá

se tacemu cá se revólta natur'a omenésca si tóta lumea civilisata la vederea unoru atrocitati de gladiatori si sicari din timpulu lui Sulla ori alu lui Mahmud II. si alu toturoru macelariloru de ómeni din primele trei luni ale anului 1849, câtu intrau prin curtile si casele romaniloru si'i impuscau pe acestia fàra nici o judecata, adesea numai cá din distractiune dracésca, sau spre a terorisa pe ceilalti locuitori. Ómeni de natur'a si temperamentulu lui Vladutiu nu erau capabili de a executá unu ordinu precum a fostu si acela, nu numai cruntu, dara totuodata si nepracticu, precum póte se ésa din capulu unoru ómeni fórte bogati in teorii, inse cu atátu mai saraci in esperienti'a vietiei omenesci, intre tóte impregiarile, cum si lipsiti de spiritulu prevederei.

Dintru o informatiune autentica primita dela unu membru alu familiei Vladutiu aflamu, cá preotulu si prefectulu Nicolae Vladutiu dupa evenimentele dela Ciuci'a si Huiedinu in dilele din urma ale lunei Decembre 1848 nu s'a mai pututu intórce la famili'a sa, ci cu câtu au scapatu spre stàng'a in munti, au trecut la Cãmpeni si s'au impreunatu cu óstea lui Avramu Iancu.

Participarea lui N. Vladutiu la operatiunile belice in muntii apuseni.

Din activitatea desvoltata de càtra Nicolae Vladutiu in muntii apuseni dupa ce 'si aflase acolo scapare pentru viati'a sa, nu sciamu pàna astadi mai multu decâtu cele insemnate despre elu pe scurtu, inse cu mare lauda in raporturile publicate ale celorlalti trei prefecti. Acum inse din actele câte ne stau la dispositiune aflamu cu securitate, cá rol'a cea mai eminenta s'a venitu lui Vladutiu in Iuniu 1849 cu ocasiunea bataliei a trei'a dela Abrud, provocata prin invasiunea colonelului br. Lupulu Kemény cu trupele sale de insurgenti. Dupa prim'a lovire a sa cu romanii, acestu comandante aflase cu cale cá se cerce o intielegere personala cu prefectii glóteloru romanesci, de aceea elu invitá cându pe unulu cându pe altulu la o convenire personala. Dara mai virtosu in urmarea perfidiei neaudite a maiorului Hatvani, care insielase pe nobilii advocati tineri Dobra si Buteanu, apoi le luá viati'a, neincrederea romaniloru in parol'a maghiara devenise absoluta, neconditionata, de aceea nici-unu prefectu nu se induplecá nici la o convenire cu Kemény. Acestu magnatu cunoscuse bine pe Vladutiu din dilele de pace, de acasa din Bogat'a si din acea regiune in care avea si famili'a Kemény possessiuni si iobagi. Magiarii erau totuodata fórte bine informati in acelea dile, cá trupele austriace au se reintre in societatea unei armate rusesci in Ungari'a sub comand'a principelui Paskievics, in Transilvania sub a lui Lüders, de aceea le pasá fórte, ca inca cu romanii se ajunga la unu arangementu órecare. Romanii din contra, inchisi in muntii loru, inca nici pe la inceputulu lui Iuniu nu sciau nimicu despre planulu unei invasiuni rusesci alaturea cu armat'a austriaca; ei prin urmare mai lucrau inca totu numai asia precumu le dictá trist'a loru esperientia si unu instinctu viguros, care le turburá linistea de di si de nópte.

In aceea situațiune foarte critica Nicolae Vladutiu primii dela br. Kemény din postu in postu prin unu parlamentariu unu pasportu sau asia numita salva guardia de cuprinsulu urmatoriu:

„Uti levél. Melynek erejénél fogva, Bogáti Lelkész tisztelendő Vladucz Ur hozzám bántatlan be bocsátassék, postaimnak és poston lévő tiszteimnek legnagyobb felelet terhe alatt; de sőt ha még ha szükséges, egy tiszt Úr kísérje be ide hozzám.

Abrudbánya Iunius 14-én 1849.

L. S. Kemény m. k. Ezredes.

Romanesce: Pasportu. In puterea caruia reverendulu domnu Vladutiu preotu in Bogata, se fia lasatu a veni nevatematu la mine, sub cea mai grea raspundere a sentineleloru mele si a oficiariloru mei aflatori pe la posturi; ba inca daca e de lipsa, se'lu insociasca unu oficiariu pana la mine.

Abrudu 14 Iuniu 1848. (Loculu Sigilului) Kemény m. pr. colonelu. Pre sigilulu seu celu apasatu in cera rosia se vede impregiurulu marcei sau armelor cu o cruce duplicata inscriptiunea magiara: Ezredes Kemény.

Pe langa acea salva guardia energioasa si solemna br. Kemény affa cu cale a mai pune si pe doi abrudeni, unu magiaru si unu romanu, ca se scria lui Vladutiu in termini amicabili de incuragiare si se'lu indemne a veni fara nici-o frica la br. Kemény, spre a se intielege asupra conditiuniloru de pace. Inregistramu aci si acesta scrisore, care noue ni se pare prea interesanta, intocma dupa originalulu pe care inca 'lu avemu la mana. Aceea contine:

„Domnule Vladutiu! Dupa-ce Domnulu Colonelu Volfangu Kemény inca pan' a veni la Abrudu au intielesu, ca tota neincrederea romaniloru Munteni catre unguri se intemeiaza pe neomenos'a cu densii purtare a lui Hatvani, — ca unu soldatu generosu, in peptulu carui nu se pastréza poft'a de isbenda — care pentru crutiarea omenirei inca si acum tote lear indepliní — ba pentru pastrarea celoru nevinovati, nu e strainu nici la cei mai invinuti a le da ertare deplina. — Acestu colonelu generosu pe Domniata ca pe unulu care esti cunoscutu inaintea domnialui si nici despre neomenos'a purtare nu te inculpéza, te pofteste se vii inlauntru se ve intielegeti despre mijlocirea acestui luoru mai tare pentru noi doritu si noue favoritoriu. Bine baga de sama domnule si te increde, ca-ci in rendulu dintai neau garantizat Dragos fara putere armata — ear Hatvani care au avutu de a dispune cu armata n'au voitu a sci de acesta garantia; — insa acum'a ve garantezeaza susu numitulu Domnu colonelu ca poruncitoriu cetei armate aici din mare numeru statatore. — Apoi domnule se fi convinsu, ca noi cei pe cari dela pericolulu mortii neai liberatu, nu voimu a'ti primejdui viati'a. De altmintrelea salutandute suntemu al Domnietale

Abrudu 14 Iuniu 1849.

sinceri prieteni

Gelei, m. p. Dionisiu Tobiasu, m. p.“

(Postscriptu).

„In tota intemplantarea asteptamiu respunsu. Despre reintorcere inca esti garantizatu; te vomu trimite cu unu tizst pana vei esi afara dintre catane Tobias.“

(Adres'a magiara pe scrisore sigilata: „Bogáti Lelkész Tisztelendő Vladucz N. Urnak. Topánfalván vagy ott a hol.“)

La acelu pasportu alu lui Kemény si la acea invitare caldurosa si sincera a buniloru crestini Gelei si Tobias preotulu Vladutiu trimise lui Kemény din aceasi di 14 Iuniu dela Campeni (ung. Topánfalva) unu respunsu negativu, inse motivatu foarte bine cu documente, pe care le alaturá in copia la scrisorea sa si intre care se aflau si cele doue scrisori ale gubernatorului Kossuth adresate una catre nefericitulu Ioanu Dragosiu cu scopu ca acesta luandu-o de basa se tractedie cu romanii, éra alt'a catre maiorulu Hatvani de cuprinsu diametralu opusu, in care adeca Kossuth comitea lui Hatvani, ca se nu'i pese de negociarile lui Dragosiu cu romanii si se nu astepte resultatulu lor, ci se intre in munti si se dea navala preste romani, precumu s'a si intemplantu in adeveru, inse cu nimicirea de doue ori a trupelorui Hatvani. Vladutiu multiamesce lui Kemény pentru condescendentia cu care'lu invita acesta, isi aduce aminte cu placere si de vechi'a cunoscintia personala ce avea cu Kemény, ii declara inse cu parere de reu, ca perfidia lui Kossuth manifestata in aceste doue scrisori, precum si casulu lui Buteanu si alu lui Dobra cadiuti victima la furi'a soldatescei magiare, ilu retine ca se nu póta merge la Abrudu spre a da fačia cu densulu.

Noi credemu ca si acestu respunsu alu lui Vladutiu datu baronului Kemény in limb'a magiara, merita ca se fia transmisu posteritatiei intocma dupa originalu precum urmédia: Topánfalva Iunius 14-én 1849.

Méltóságos Ezredes Ur!

Hozzám intézett utileveliert, melyben biztosittatik Abrudbányára történhető menetelem, ugy szintén hozzám leereszkedesiért is köszönettel tartozom a Mlgs Ezredes Urnak; de bocsánat, mert egy máskorti környülállásaink, az ide mellékelt bizonyos okokból, melyek másolatban küldetnek az Ezredes Urnak és melyek mindenfelé világszerte szabadságot, testvériséget és jogegyenlőséget ohajtó mostani század szellemivel szemlátomást ellenkeznek, telyeséggel egy mássali tanácskozásunkat nem javasolyák. Ezredes Ur! ne sajnálja fáradságát felolvasni ezen ország kormányzo Elnóktól Drágos képviselő által hozzánk leküldött, ugyan e tekintetben Hatvanihoz intézett két ellenkező iratokat, s meg lesz győződve az Ezredes Ur, hogy ezen szándékot nem csak a Román Nemzet fogja kárhóztatni, hanem kárhóztatni fogják minden a Magyar Nemzettel jelenleg ugyan azon egy célra törekvő s phisicai erőt nyujto nemzetek is.

Uram, mi a szabadságnak ellenségei nem vagyunk, mert régebben ohajtjuk a szoros értelembeni szabadságot mint Önök s minden napi rabigaboli meg szabadulást; de midőn más Nemzet bővölködik annak élvezetével, miis igényelhetjük, hogy attól meg ne fosztassunk.

„Migis Ezeredes Ur! bocsánat hogy egy másközti krlátánk anyira elválasztanak egymástol, hogy még régi esmeretsgünk jussán se beszélhetünk együtt. — In a mult békekötési tanácskozásunk alkalmával Buttyánt és Dobrát a Hatvani bejövetele a magyar katanaság dühének aldozatjává teve; annál inkább tartoztat el menetelemtől az Ország kormányzó elnöknek ezen két egy mással ellenkező irata.“

Subscriptiunea lui Vladutiu e rupta trentiuita cá si partea de susu a cólei mari pe care e scrisu acestu respunsu; se pare inse cá acestu exemplariu este conceptulu dupa care s'a decopiatu respunsulu trimisu, éra dupa aceea conceptulu a trebuitu se tréca prin multe adversitati dintr'unu locu in altulu, pâna cându proprietariulu seu ajunse éراسي la locuinti'a sa desolata din Bogat'a.

Câta diferentia între terminii de buna cuviintia si educatiune ai acestei epistole responsorie adresata unui adversariu armatu si între biletulu barbaru alu lui Beretzki din Octobree 1848! Cá Vladutiu scriu si in timpuri bellice vrasmasii civilisati, cá Beretzki scriau pâna in 1878 bazibozucii turcesci. Vladutiu a observatu maxim'a: Svavis in verbis, fortis in re.

Câ N. Vladutiu s'a bucuratu de tóta védi'a si stim'a fratiloru sei de arme din muntii apuseni, ne dau probe frumóse câteva corespondentie aflate între chartiile sale. Asia între altele aflamu un'a rupta in partea sa inferióra, in care inse noi cunóscemu mân'a bravului Ioanu Buteanu fostu prefectu in comitatulu Zarandu. Durerea ce respira din acea scrisóre, se pare cá'ti predice finitululu tragicu alu auctorului ei. Buteanu adeca scrie:

„Frate Vladutiu! Crutiatiunile tale sciu bine cá sunt mari atunci, cându sinistr'a sórte teau adusu pâna la muntii nostrii; inse frate, de au fostu ale tale chinuri mari, si ale mele inca au fostu si sunt cumplete. De 6 luni acum, de cându totu mereu me luptu cu rebelii. Prefectur'a mea este tocma in gur'a Ungariei, de unde totu mereu au incursu cetele rebele asupr'a mea. Acum'a starea mea inca este desperata, cá singuru romanii ne vëndu si sunt gat'a a ne prinde si a ne da in mân'a rebeliloru. Acum noi romanii trebuie maitaresene ferimu éra de romanii de fratii nostrii. Nu suntem inca matori.

Salutare fratie.“

„Quartirulu meu se afla in Bucesiu in munte. Se te adresezi (charti'a rupta) de vrei se'mi scrii.“

(Dat'a si subscriptiunea rupte).

In totu casulu acésta scrisóre a lui Buteanu a fostu trimisa lui Vladutiu inainte de lun'a lui Maiu, adeca inainte de a se retrage si elu din comitatulu Zarandu la Campeni si la Abrudu.

Alte doue scrisori mai lungi ale lui Ioanu Axente, una din 4 si alt'a din 16/28 Iuniu adresata lui Vladutiu, éra un'a a trei'a totu a lui Axente din 5/17 Iuniu 1849 sunatóre cátra prefectii Iancu si Balint la Campeni, sunt totu atâtea probe de crisa suprema, de in-

cordari uneori supraomenesci si de dorulu ferbinte de a scapá odata din acea situatiune infricosiata, pe care romanii fusesera condamnati a oprimi din tómn'a anului 1848 mai fara nici-o pregatire serioasa; se póterinse cá acestea se voru publicá întregi.

Scótereá lui Kemény din muntii, operatiunile bellice continuate in acelasi timp impregiuru de Alba-Iulia, in fine strabaterea armatelor imperiali confederate si definitiv'a trantire la pamentu a insurectiunii ne potu fi cunoscute mai bine mai reu din o multime de alte publicatiuni câte au aparutu atátu in limbile patriei câtu si in alte limbi europene, cá frances'a, engles'a, rúsesca. Noi acilea se mergemu pe urm'a neuitatului confrate Nicolau Vladutiu din muntii apuseni pe Marasiu in sasu éراسي la parochi'a sa Bogat'a, de unde plecaseram la inceputulu acestei schitii biografice.

Parochulu Nicolau Vladutiu fitu alu parochului Vasilie din consórt'a sa Flórea Ciacianu, fusese nascutu in a. 1818. Dusu mai întâiu la scólele normali in 1827 pâna in a. 1835 terminase si patru clase gimnasiali la r. catolici in M.-Osiorheiu, de unde a trecut in clasele superiori la Blasiu si de acolo la cursulu de drepturi in Clusiu; de aici inse vediendu pe parintele seu fórte debilitatu in sanatate, in 1840 s'a decisu a intrá la cursulu de theologia morala in Blasiu, pentru cá famili'a se nu devina fára nici-unu spriginu. Absolvandu cursulu in 21 Sept. 1841 se cunună cu Mari'a Manu din famili'a Manu dela Vintiulu de josu, care fu oca satoria din cele mai de modelu, pismuita inse cu atátu mai multu de unu destinu crudelu. In 26 Octobree hirotonitu de preotu cu dat'a din 1-a Ianuariu 1842 primí asia numit'a paucenie sau singhelie, adeca diplom'a episcopésca de hirotonire. In procesulu celu mare urditu in Sibiu cu interventiunea fórte activa a lui Konrad Schmidt si a cátorva patriciani între episcopulu Lemeni cu cáti-va profesori, protopopi si preoti, a fostu incurcatu si Niculae Vladutiu totu asia de usioru cá si altii, caroru nu le trecea nici ca prin visu, cá acelu scandalu infam fu fusesse planuitu airea, din resbunare inversiunata provocata prin petitiunile episcopiloru inaintate la dietele din 1837 si 1841/2 si prin ataculu datu sasiloru de cátra episcopulu Lemeni, fára cá se observe si acesta, cá si elu devenise in acelasi timp instrumentu alu aristocratiloru, cari conspirasera inca din a. 1791 cá se infranga pe sasi si se nimicésca tóte privilegiete lor, dara cá se nu fia demascati si se nu viie in conflictu cu curtea Vienei, care pâna in a. 1867 aparase pe sasime totudeaun'a cu mâna tare, ei s'au folositu de pén'a si de graiulu lui Lemeni.

Anulu 1848 aflase cas'a parochiala din Bogata locuita de famili'a tinerului preotu cu mam'a sa preotés'a veduv'a si unchiulu seu Iacobu cu soci'a. Locuintia patriarcala.

Pentru cá generatiunea de astadi se'si faca óresi-cáre idea despre atrocitatele resboiului civile din 1848/9, priin care treceau miile de familii, vomu atinge si acilea numai câteva din suferintiele familiei Vladutiu, caroru asemenea indurasera si altele fórte multe.

Dupa departarea capului familiei in castrele austriace mai antaiu până dincolo de S. Reghinu, era in Decembrie până la fruntariile Ungariei pe drumulu dela Oradea mare, unchiu seu Iacobu remasese pe lângă cele trei femei, dintre care preotés'a tenera avea doi prunci mici pe An'a si pe Iuliu, era pe alu treilea ilu purtá sub ánim'a sa. Aflandu că vine óstea secuiésca spre a trece inainte asupr'a austriaciloru, betrännlu Iacobu sapându grópa in gradina au ascunsu acolo totu ce avéu mai pretiosu, era bani 'i ingropà airea. Preotés'a tinera isi trimise din haine la unu cumetru maghiaru anume Iakab Sándor. Secuui venindu se asiediara aprópe la podulu de càtra Cuciu, dupa care si detera porunci aspre, cá locuitorii se duca pentru tóta óstea loru mancari si beuturi. Bietulu unchiu Iacobu in sperantia că va mai inblândí pe comandantii secuiloru, facù totulu că se incarce unu caru inaltiatu pre loitre cu scânduri, precum se aduce papusioiulu din câmpu, cu càta pâne cópta au aflatu, cu sténduri de brânza, cu slanini si cu unu butoiu de vinarsu, era de caru mai legà si o juninca de doi ani si asia plecà in castre. Se prea intielege, că pe lângă acelu tributulu Iacobu rogà pe comandanti, cá locuinti'a si averea ceecalalta a familiei se fie crutiata si aparata. Aceia 'i si promisera crutiare. Ilusiune trista. In alta di famili'a incepù se scótia hainele din ascunse-turi, inse nu apucara se le aduca in casa, pre cându éta cà vinu càtiva secui si tragèndu cele dóue cara ale familiei de inaintea granariului, incarcara tóte hainele pe caru si cu acelea cerealii, casiuri, slanini, era brandi'a fiindu in sténduri mari pe care nu le potea scóte din celariu, le sparsera, apoi branz'a o infundara in fetie de perini luate din paturi; in fine sparsera si butile cu vinu, apoi ilu turnara cá dintr'o balta in vasa mai mici cá se'lu duca cu ei; dupa aceea mergèndu in stupina trântira stupii de pamèntu si luara din ei numai fagurii cei plini. Totu atunci secuui au mánatu cu ei si vitele aflate in grasduri si curte; până si hainele preotesei tinere ascunse la Iakab Sándor au fostu denuntiate si apoi rapite. Asia membrii familiei au remasu numai cu vestimintele pe care le avea pe trupu, era din ceecalalta avere a scapatu numai unu caru cu siese boi, cu care sierbitorii erau dusi in aceea di la padure, era dupa aceea acestu restu de avere a fostu tñutu in ascunsu pe airea. Secuui adeca pre càtu timpu au statu acolo in lagaru, veniau in tóte dilele că se caute pe parochulu Nicolae Vladutiu, era intr'o di cocisiulu care si elu erá secuui, sciindu unde sunt pretiósele familiei, le-a denuntiatu si pe acelea; au scapatu numai banii ingropati.

Intr'o di venindu érasí nisce secuui aflara pe micii Ana si Iuliu dormindu pe paie, coperiti cu unu cojocu. Unu secuui voindu se strapunga capulu lui Iuliu cu lancea nu'lu nimerí, decátu 'i sàngerá numai obrazulu si lancea se infipse in pamèntu, dupa aceea luà pe prunci si'i aruncà goli afara pe nea (zapada), càci era érna in Decembrie. Vediendu că nu potu pune mán'a pe preotu si cá soçi'a lui nu sciá se spuna unde se afla, o luara pe acésta grea mare precum erá, cá se o spendiure de grinda, era altii propusera se o duca cu ei in castre si asia

maltratata si batjocorita o dusera până in mijloculu satului. In acelea momente supreme unui tiganu cunoscutu in satu de omu istetiu, fiindu'i mila de preotés'a dise secuiloru, cá mai bine se'si védia de ceva merinde la drumu, càci éta lagarulu loru pléca mai departe. Secuui crediura si lasàndu pe preotés'a intrara pe la casele ómeniloru ca se'si ia merinde. Atunci tiganulu apucà iute cu preotés'a in alta parte si o ascunse la unu arménu intr'unu ladoiu de cele mari, in care ardelenii nostri tñu gràu sau alte cerealii. Alta data preotés'a tinera se ascunsesse afundu intr'o jiréda de paie, dara secuui veníndu era, infigiau lancile in paie cá se o afle, se o ucida.

Nu preste multu preotés'a nascù pe fiulu seu Valeriu, dara ne mai fiindu sigura nici pe o di de viétia, s'a decisu că se mérga cu pruncii la parintii sei in Vintiu si a plecatu cu carulu si cu boii remasi, luàndu cu sine si pe unu sierbu credintiosu, era pe prunculu de curèndu nascutu l'a potutu baptiza numai in castrele romanesci dela Atientisiu (Czintos) in comitatulu Albei de a stàng'a Murasiului.

Dupa multe suferintie si caletorii in capu de nópte, pe geru tare, preotés'a ajunse cu pruncii sei la Cricau (Krakó) nu departe de Alb'a Iuli'a, pe unde erau glóte din legiunea lui I. Axente. Acolo romanii crediendu că preotés'a Mari'a Vladutiu ar fi cine scie ce dómna de unguru si spióna, erá pe aci se'i ascundia sórele¹⁾ Ddiu inse voise cá unulu dintre tribuni se o recunósca indata ce o vediù si asia luàndu-o sub scutululu seu, in locu de a o conduce dincolo de Alb'a-Iuli'a la Vintiu, fu indreptata si condusa in munti la barbatulu seu, unde la inceputu a statu càtva in Zlatn'a, dupa aceea in Rosi'a si apoi totu in Càmpeni până in vér'a anului 1849 cându s'au intorsu cu toti ai loru acasa la Bogat'a, unde'i asteptá o mare desolatiune.

Secuui càtu au statu in lagaru au mersu si au trieratu (imblatitu) stogurile de gràu a le preotului, apoi productulu l'au asediatu in granariu sub incuietóre si sigilu sub pedépsa de mórte, „daca s'ar atinge cinev'a de aceea avere a loru“; era preotesei betrane si celorlalti caseni le-au permisu din mare gratia ca se manance malaiau si mamaliga. Secuui inse n'au avutu timpu se consume sau se duca gràulu cu sine, cà-ci a trebuitu se o ia de acolo in alta parte. Ei inse au maltratatu reu si pe betran'a, era odata au pus'o cu capulu pe pragulu usiei cá se ilu taie cu securea.

Dupa pacificarea tierei parochulu N. Vladutiu apucànduse din resputeri de economia, indata in anii de antaiu a inceputu a se desdauná de o parte a perderiloru sale; dara soçi'a sa cutremurata intru tóta fiinti'a sa prin maltratarile in care vediuse mórtea cu ochii sei,

¹⁾ Au mai patitu asia si alte persóne de romani cu gardisti romani si cu primari de ai comunelor, mai alesu déca nu aveau pasportu dela comitetu sau incai salva-guardia dela vreunu prefectu. Chiaru si redactorulu acestei foi erá se o patia in Vistea de josu in comit. Fagarasiului.

alterata foarte si prin caletoriile facute pe geru cumplitu, petrunsa si de superarea causata prin atatea perderi, din cum s'a intorsu acasa, raru s'a mai simtitu sanetosa, pana candu Ddieu o chiemà la sine in 24 Februaru 1851, dupa ce nascuse pe alu cincilea pruncu Iuniu, pe care inse dupa doi ani l'a chiebatu mama-sa la sine. Asia preotulu N. Vladutiu remase veduvu cu doi prunci in vietia, An'a si Iuliu, caci alti trei murisera de mici. De atunci densulu nu mai vediu di buna; isi iubise prea multu consort'a, decatu ca se o mai pota uita vreodata. Amu vediutu mai nsu ca archiereulu seu ilu onorase cu titlu de viceprotopopu. Acilea insemnamu, ca pentru meritele sale cãtra dinastia si monarchia a fostu decoratu din partea monarchului nostru cu crucea de auru cu coróna a ordinului Franciscu Iosifu I, era dela imperatulu Rusiei li venise decoratiunea pe care o avea si protopopulu Simeonu Balintu. Tote acelea distinctiuni frumose nu era nici-o consolatiune pentru Nicolae Vladutiu, ca se tacemu ca pentru perderile sale materiali nu a fostu desdaunatu cu nimicu de cãtra nimeni pe lume. Tocmai din contra, in anii urmatori denuntiatu fiindu si Vladutiu ca si alti romani in modu infamu, in locu de recunoscintia i s'a calcatu cas'a de catev'a-ori cu gendarmi, cautandu la elu scripte straine si alte fantasii de ale despotismului, pana si prin poduri, dupace mai antaiau cercasera se-lu faca denuntiantu anume asupr'a parochului Iosifu Lazaru din Ernotu, frate mai mare alu fostului consiliariu gubernialu Alexandru Lazaru, unu preotu din cei mai blandi si mai retrasi de cãtra orice agitatiune politica²⁾.

Mai tardiu, intre anii 1860 si 1864 vrasmasii au datu focu de patru ori la averea desu numitului parochu, l'au si furatu din greu, pana ce'lu si saracisera.

Ne-aru placea se cunoascemu barbati romani mai multi, cari dupa ce voru fi trecutu prin atatea adversitati si suferintie fara nume, se nu fia cadiutu cu spiritulu si se nu despere de viitoriu. Nicolae Vladutiu cadiuse intr'o melancolia grea, care'lu facea ca se'si caute distractiune in afara si se'si aline durerea sufletului cu beutura. Daca elu nu a cadiutu in o misantropia extrema, ca se incungiure pe tota omenimea, caus'a se pote afla de o parte in sentimentele sale religiose, de alt'a intru impregiurarea, ca omenii din poporulu propriu, romani si magiari fara distinctiune, alergau la elu nu numai din Bogat'a, ci si din alte comune vecine in tote necasurile loru, ca se cera invetiatura si aparare contra asupritorilor, pe care o si aflau, prin care inse asupritorii se inversiunau asupra lui si'i faceau rele multe.

In 8 Februaru 1872 parochulu Nicolau Vladutiu cadiu in morbulu periculosu alu pneumoniei (aprinde de plumani), in urm'a caruia in 17 aceleiasi luni isi dete sufletulu in manile Tatalui cerescu, dupace cu puçinu mai inainte isi vediuse casatoritu si pe bravulu si multu iubitulu seu fiu Iuliu, care in anulu precedente ca juristu apucase a depune si examenulu de statu. Fiiulu

si fic'a repausatului isi implinira cea din urma datorintia fiésca cu iubire si pietate demna de ei, de parintii de si tota famili'a loru stimata si respectata totdeauna de cãtra totu poporulu carele venia in contactu cu membrii ei.

Era noi, contimpurani ai lui Nicolae Vladutiu cari amu cunoscutu de aprópe devotamentulu lui absolutu pentru caus'a nostra nationala, lealitatea sa patriotica, credinti'a sa neclatita cãtra tronul, noi acesti fosti cameradi in luptele lui, cu ce se'i resplatimu celu mai puçinu sacrificiele materiali ale lui depuse pe altariulu patriei si alu natiunei? O respalata ca acesta, tocma de ar fi posibilu, ar veni prea peste mesura tardiu din partea nostra.

Totu ce se pote dela noi astadi, dupa 36 de ani computati dela 1849 incóce este, ca se depunemu in memori'a lui acestu monumentu scrisu, dara foarte modestu in colónele organului asociatiunei nostre, se'i in-scriemu numele lui pentru totdeauna in catalogulu martiriloru libertatiei dreptu intielese. G. B.

Raportulu anualu

alu comitetului despartiemntului XI cãtra adunarea generala tienuta la 11. Augustu in comun'a Basesci 1885.

(Urmare si fine).

V. Domnulu Georgiu Popu posesoru si membru alu comitetului in decursulu acestui anu au impletitu o noua cununa la meritele ce unu siru de ani si-au castigatu pentru inaintarea culturai poporului nostru.

Nu este vocatiunea comitetului ca se accentuedie si se probeze a pretiu meritele unui comembru alu seu, cari le-au facutu causei punendu la dispositiunea comitetului doue premie: Unulu de o vaca cu vitielu, altulu de o scrófa cu cinci purcei, destinate aceste a se conferi aceloru invetiatori romani din raionulu despartiemntului, despre cari se va proba ca au corespunsu mai bine chiamarei si datorintieloru sale.

Domnulu donatoriu totu una-data s'a promis, ca aceste premie le va pune la dispusetiunea comitetului pe fie-care anu, pana candu atotu putintele ni-lu va tine in vietia si sanatare. — Comiteltu primindu ofertulu din partea sa au votatu cele mai caldúrose multiamite pentru acestu nou beneficiu adusu pe altariulu invetiamentului populariu.

Credemu, ca onorat'a adunare generala inca va sci ce are de facutu faça de marinimosulu donatoriu.

Pentru cele 2 premie ale dlui Georgiu Popu s'a scrisu concursu, in urmarea careia s'au insinuat pentru premiare urmatorii docenti: Ioanu Chira din Ortelecu, Georgiu Muresianu din Ardihatu, Ioanu Lazaru din Siupleu, Gavriala Alnasiu din Babtia, Ioanu Selagianu din Catielulu Romanescu, Nechit'a Liscanu din Ciseriu, Georgiu Popu din Giumpulcisiu, Georgiu Popu din Bulgariu, Teodoru Medanu din Hotoanu, Vasiliu Popu din Saravadu, Dionisiu Valeanu din Cehalu, Dionisiu Cardosiu din T. Santau, Constantin Beram din Stremtiu, Ipatie

²⁾ Vedi mai susu scrisórea colonelului br. Heidte.

Teodoranu din Domninu, Teodoru Vama din Basesci, Macedonu Botianu din Cosniciu, Nicolau Popu din Hidigu.

Esemplulu datu de dlu Georgiu Popu si interesarea viua pentru inaintarea invetiamentului poporalu a facutu si pre bravulu nostru advocatu dlu Dr. Ioanu Nichita se puna la dispusetiunea comitetului unu alu treile premiu, de 5 # pentru unu invetiatoru. Adunarea generala a buna sema va veni a sterge tributulu de multiamita si facia de acestu barbatu si membru alu nostru, care totu de un'a sta in sirulu primu, candu este a lucra si a jertfi pentru cultivarea poporului romanescu.

Comitetulu au tinsu a trage informatiuni catu mai esacte despre progresulu ce respectivii domni invetiatori au obtinutu in decursulu anului trecutu si pre bas'a acellora considerandu:

1. Ca despartimentulu ar dispune numai de 3 premie, pana-ce invetiatori de premiatu, onore braviloru invetiatori romani din Selagiu, sunt numerosi.

2. Considerandu ca Gavriil Alnasiu docente in Babtia, nu numai in acestu anu ci mai de 2 decenie servese conscientiosu causei invetiamentului, insusi e sirguintia intrupata, caracteru nepatatu, considerandu ca scol'a sa intru tote se pote numi scola de modelu, aceea noue si corpului invetiatorescu servese spre onore, — considerandu de deosebitu meritu alu acestui invetiatoriu pondulu, ce pune intru instruirea adultiloru si baietiloru din scol'a de repetitiune; — considerandu ca dupa cunoscinti'a comitetului singuru a pusu ostanela prin fic'a sa a initia fetitiile de scola in lucruri de mana, — considerandu ca laborei sale neintrerupte, si in prim'a linie a meritatului preotu locale d. Stefanu Popu este a se multiami, ca in Babtia abea se afla fecioru si fata pana la etate de 20 ani ca se nu scie scrie si ceti corectu, — considerandu ca conducerei intiepte a preotului localu si acestui docente este a se multiami ca aici s'a edificatu si pre anulu scolasticu urmatoru se va lua in folosintia edificiuulu scolasticu pomposu, ca care prea puține se afla in Selagiu, — considerandu ca actuarulu comitetului a fostu presinte la esamenele de vera in acesta comuna si ve pote asecura atatu pre DVostre catu si pre on. domnu premiante, ca docintele Georgiu Alnasiu, in prim'a linia merita se fie distinsu intre colegii sei. —

3. Considerandu ca Ioanu Chir'a docente in Ortelecu, atatu dupa raportele incurse la despartimentu catu si dupa parerea altoru barbati, cari ilu cunosc, este unulu dintre cei mai distinsi invetiatori, scol'a lui se pote numi scola de modelu, pre langa scola are scola de pomaritu escelenta.

Considerandu ca a tinutu scola repetitionala cu adultii, ca e invetiatoriu de 8 ani, cassariu punctualu si neobositu alu reuniunei invetiatoriloru romani Selagieni si in fine, e unu individuu pre care despartimentulu l'a aflatu demnu alu insarcina din partea sa in comisiuni speciali, carora pre deplinu a si corespunsu.

4. Considerandu, ca Ioanu Lazaru docente in Siumleu in scol'a poporala din Siumleu pre deplinu,

cu sirguintia esemplara si cu acuratetia corespunde chiamarei sale, pre langa aceea scolariloru si studentiloru romani, cari frecuenta scol'a comunala ori gimnasiulu din locu, propune limb'a romana gratuita si face multe servitii in cancelari'a despartimentului: comitetulu a decisu a se conferi premiulu I. (o vaca cu vitielu) dlui Gavriilu Alnasiu docente in Babtia, premiulu II. (o scrufa cu 5 purcei) dlui Ioanu Chira docente in Ortelecu, premiulu III. (5 galbini) dlui Ioanu Lazaru docente in Siumleu; totu una-data dechiaru, ca pre Teodoru Medanu din Hotoanu, Ipatie Todoreanu din Domninu, Ioanu Selagianu din Cetielulu r., Macedonu Botianu din Cosniciu, Teodoru Vama din Basesci, Vasiliu Popu din Saruadu si pre Nichita Liscanu din Ciseru numai din lipsa de midioloce nu-i premiaza, inse continuandu-si ei activitatea de pan'acumu, la proxim'a oca siune binevenitoru fi considerati.

Predarea premiiloru se va seversu cu solenitate cuvenita la finea acestei siedintie.

NB. Domnulu Ioanu Popu din Domninu a mai pusu succesive unu premiu de o scrufa cu purcei, care s'a conferitu docintelui Ipatie Todoreanu.

VI. Lucrarea comitetului in caus'a invetiamentului nu s'a marginitu numai la cele spuse pan'aici, ci comitetulu dorindu a cunoște si a ve face cunoscutu statulu scololoru si alu invetiamentului poporalu din acestu despartimentu, dupa marimea protopopiatelor, a rogatu 3—5 membri de ai despartimentului, ca acestia dela protopopi, preotii si docintii concernenti se coadune datele statistice referitorie si completandule din esperientiele proprie se le inainteze comitetului.

Raportele mai puținu seu mai multu complete din partile fostelor comitate Solnocu de midiolocu si Crasna (vechiulu Selagiu) au intratu fara esceptiune; din partile anexate, de preste Mesesiu, domni recercati in asta privintia nu ne-au meritatu nici la respunsu. Ne place a crede, ca acesta omisiune avemu a o scrie mai multu la impregiurare, ca s'a gresitu alegerea persónelor concediute cu afacerea, ca-ci ve marturisimu ca cu omeni nostri din acele parti avendu puține legaturi si rara comunicatiune, nu ne prea cunoșcemu, apoi pote ca noi cesti din-coce de Mesesiu suntemu mai dedati la disciplina, nisuiumu mai multu a face lucru de onore din implinirea unor misiuni asia numite „nobile officium.“

Datele statistice asupra scololoru nostre coadunate pre acesta cale, de si nu complete, sunt forte instructive pentru toti aceia, cari se interesaza de caus'a invetiamentului poporalu. Dorere, rezultatulu combinarei acestoru date cu unele parti este forte deprimatoriu. Avemu onore a ve presenta unu resumatu asupra loru. Sunt multe defecte in aceste date, dar se fiti siguri, ca ele sunt in multe privintie mai demne de crediementu, ca unele adunate pre cale oficiosa dupa unu anumitu siablonu.

Conmembriloru nostri esmisi li s'a usiuratu multu lucrarea prin bunavointi'a din partea dloru preoti si invetiatori, in deosebi din partea dloru protopopi, cari i-au invitatu se participe si la esamenele de primavera.

Credeti, sciti cu totii, ce impresiune buna a avut procedur'a intielépta si cu tactu a barbatiloru nostri de incredere cá óspeti assistându la esamene. Poporulu vedindu ca nu numai docintele, preotulu si protopopulu, ci si alti carturari se interesédia de scóla si cultur'a lui, vine a luá mai in seriosu caus'a. Se fiti convinsi, ca continuându pre calea inceputa, procedur'a despartieméntului va influentia de dieci de ori mai multu la inaintarea invetiamentului poporulu, cá nenumeratele ordinatiuni din partea autoritatiloru scol. arare esecutate seu reu interpretate. Procedur'a comitetului la inceputu din unele parti a fostu primita cu óre-si care neincredere, din alte parti póte cu recéla. Multiamita tactului barbatiloru nostri de incredere si dloru protopopi, adi departe de ori-ce suspéctare, ide'a este aplaudata, procedur'a este recunoscuta de cea mai salutaria.

Am amintitu dejá, ca datele coadunate sunt inca defectuóse si se referescu numai la comunele din fostele comitate Crasna si Solnocu de midiulocu. Avemu sperantia inse, ca in anulu venitoriu, le vomu puté completa si ni va succede a compune statistic'a tuturoru scóleloru romane din despartieméntu, dar si pan'atunci nu potu se nu accentuezu unele evenimente mai insemnate, de inceputu spre a ne cunósce si cunoscéndu-ne a ne inbreptá.

Vedému de lipsa asta, nu spre a-ne laudá sau a ne invinovatí unulu pre altulu seu a stirní susceptibilitatile cuiva, ci spre a ne corege.

Edificiele scol. in numeru destulitoriu de acumu odata, mai pretutindenea corespundu scopului, ba avemu unele scóle pompóse, cum in Ciseru, Cetiellulu romanu, Seruadu, Babi'a, fia laudatu poporulu si conducatorii lui bravi din acele comune, ér' altora servésca-le esemplu de imitatu.

Corpulu docentialeu preste totu e destulu de cvalificatu si versatu in agendele sale. Cu deosebita placere constatându aci influentia binefacatória, ce reuniunea invetiatoriloru rom. Selagienu se vede a esercita asupra perfectiunarii spirituali a docentiloru.

Se audu multe jalbe in privinti'a salarisariloru docentiloru nostri. Ce e dreptu, in asta directiune inca avemu a face multu, fórté multu; inse servésca dreptu mângaiere docentiloru nostri, ca de si alte confesiuni dispunu de stare materiala superióra poporulu nostru, docentii loru preste totu sunt mai reu dotati. Déca docentii solutiunea si-ar primi-o regulatu si déca cu o procedura bine combinata s'ar lucra spre imbunatirea solutiuniloru docentiloru mai vèrtosu in unele comune cu stare materiala mai buna si s'ar pune inceputulu la fonduri scolari deosebitu si bine manipulate: de o camdata amu puté progresá in scóle si cu corpulu docentiloru presentí, precumu se vedu rezultate imbucuratória si pan'acum in comunele, precumu in Ciseru, Cosnicuiu, Hotoanu, Sapure, Babi'a si Domnuiu, Basesci, Ortelecu scl. Preste totu unde sfori'a scol. si docentele sunt devotati causei, avemu scóle, ce potu rivalisá cu scólele altoru nationalitati si confesiuni.

Inse in genere, onóre esceptiuniloru, se spunemu sincere, in viati'a nóstra culturala, scolara se observéza amortiéla, indiferentismu crassu, lipsa de disciplina, in multe locuri discordia intre docente si superiorii scolastici. De astadata nu ventilamu caus'a acestoru rele, cá-ci bine le cunósceți si suntemu convinsi, ca intielepciunea Dvóstra, pre cale sociala, va afla mijlóce eficace a se incepe delaturarea acelora. Se nu traimu in ilusiuni, se nu ne amagimu, ca avemu atâte si atâte scóle, avemu atáti si atáti docenti bravi, se facu esamene bune scl.

Pána cându din 176 comune romanesci (din vechiulu Selagiu) si comune mixte, unde inse romanii sunt preste 100 suflete, in Casifaleu cu 309 suflete, Gorosleu 158, Lompert 157, Cietielulu ung. 366, Domosleu 228, Hotod 108, Bocsiti'a 240, Lelei 158, Salatigu 160, Ulciungu 189, Gibou 177, Nirsidu 280, Ceghea 110, Vicia 191, Horoatulu romanu 167, Dobrinu 540, Ciora 240, Cicau 192, Siamsiodu 178, Cehalusiu 143. Orbou 142 suflete romane, scóla nu esista, sau esista numai dupa nume, — pana-cándu in intregu comitatulu nu avemu nice o scóla de fetitie; — pana-cándu in comune ca Birseulu de susu cu 1426 suflete (cea mai impoporata comuna puru romana in Selagiu), Otoagiulu, de josu 880, Poptelecu 794, Moigradu 578, Dobrinu 540, Siciomosiu 705, Giorocuta 587, Dersida 559, Bobota 1000 suflete (biserica de Bobota are preste o mie jughere posesiune), apoi afara de comun'a Chisifaleu, tóte celelalte comune din intregu tractulu protopopescu alu Eriului au edificie scolarie corespundietorie, inse n'au docenti de dómne-ajuta, séu si unde sunt, rezultatulu e egal cu nulla, pentru esemplu in Birseu de susu 4, Bobota, 5, Poptelecu 2, Moigradu 1; Giorocuta nici-unu scolaru n'a invetiatu se scie scrie si cetí, — pana cându in intregu Selagiulu n'avemu de cátu 93 docenti cualificati, — pana-cándu nice in comuna ca Malu cu 656 suflete, solutiunea in bani 210 fl. Sighiu 847 suflete, solutiune 160 fl. Halmasida 893 suflete, 210 fl. solutiune. Valcanulu rom. 508 suflete, 200 fl. solutiune. Cavasiu 549 suflete, 150 fl. solutiune in bani si pretutindeni 5—10 jughere paméntu, si victuale 10—50 hectl: nu sunt docenti cualificati, pana-cándu din amintitele 176 comune abia in 15 avemu scóle de pomáritu cultivate si abia in 25 se propune ceva din economi'a rurala, — pana-cándu in majoritatea insemnata a scóleloru nu se observéza planulu de invetiamentu prescisu de autoritatile competente, ba cei mai multi docenti n'au nici cunoscintia despre acelu planu, cându cea mai mare parte a scóleloru fara controla preste anu e lásata in bunavointi'a docentelui si preotului localu, — si mai pre susu de tóte, pana-cándu poporenii si in prim'a linie inteliginti'a nóstra mirena se va tiené dispensata de ori-ce oblegamentu fatia de scóle, ci caus'a scolara o va considera de privilegiu onerosu singuru pentru preotime, care si altcumu are a lupta cu mii si mii de greutati; in urma ca se nu remana nedascalite nici femeile nostre, pana-cándu si ele nu voru sci numai din audiu, ca in satu esista si scóla, ci si ele se voru interasa de scóle, din cându in cându se voru umili se vedá

ce se întempla acolo, la examene se voru presenta și cu farmecul ângerescu, ce le caracterisiedia, voru cerca mediu-locu a indemna pre baieti si baiete, ca se invetie carte: nu putemu vorbi de tendintie seriöse intru a ne cultiva, intru a progresa si noi.

Voru reflecta unii, ca impregiurarile sunt nefavoritorie. Fie, inse contestezu, ca intre impregiurarile date o multime de defecte nu s'ar putea delatura, daca amu lucra mai multu si mai seriosu pentru promovarea cultu-rei poporului romanescu. Apoi aceea, ca nu putemu face totu, nu ne pôte servi de scusa, se nu facemu nimicu, sau ce facemu, se facemu reu. Se marturisimu, onóre esceptiuniloru, ca multimea cu lucruri seriose si de importantia, decidiatoria pentru viitoriulu culturalu alu nêmului nostru nu ne ocupamu de feliu; la unele nimicuri ca acestea, nu cugetamu sau ne ocupamu cu ele numai din diletantismu, apoi ce e si mai reu: suntemu rei diletanti.

Ni se va obiectiona si aceea, ca invetiatorii nostri sunt reu dotati si avendu a se lupta cu neajunsurile de tôte dilele, nu se potu devota singuru scôlei si invetiamentului. Recunoscemu acestu adeveru, dar cá scusa ar putea servi numai atunci, déca respectivii invetiatori in proportiunea solutiunei loru ar corespunde detorintieloru si chiemarei sale; déca inse consideramu ca docentele din Blaj'a cu solutiune de 40 fl. si 7 cubule de bucate, docentele din Husmezeu cu 80 fl. cel din Ciut'a 60 fl. si 15 cub. bucate au scôle de mijlocu bune, sub mân'a loru in anulu trecut au invetiatu a scrie si ceti 15—20 elevi, ér' in scól'a de Bobota, unde solutiunea docentului e 200 fl. 10 jugere pamentu si 20 cub. bucate, sunt numai 5 scolari, cari sciu, sunt invetiati a ceti si scrie reu; in Curiteu, unde solutiunea invetiatoriului e 150 fl. si bucate, cetescu si scriu singuru doi, in Preutés'a solutiunea invet. 130 fl. v. a. si bucate, nu s'a tienutu scóla preste totu anulu; in Gárdani, unde solutiunea invet. e 150 fl. si bucate, rezultatulu e egal cu nulla s. c. l., ne vomu convinge: cumca nu solutiunea invet. mica sau mare e singurulu directoriulu alu progresului, ci conscientiositatea docentelui, agerimea in conducerea din partea superioriloru, si preste totu interesarea cu care in care-va comuna din partea propopiloru, preotiloru, docentiloru si din partea carturariloru se tractéza caus'a scolaria.

Ce e dreptu, cumca docentii nostri sunt reu dotati, dar nu mai decátu a altoru confesiuni si nu dotarea loru slaba e principal'a cauza a stârei deplorabile in invetiamentulu popolaru, ci pre lâng a celea amintite mai multu lips'a de unu planu concretu si sistem u in dirigerea, conducerea si manuarea invetiamentului.

Comitetulu a tinsu a coaduná datele statistice referitóre si la invetiamentulu superioru si referitoriu la invetiaceii industriesi. Resultatulu ni se pare a fi prea tristu, spre mângaierea nóstra dóra numai din defectulu coadunerei acestoru date, cari chiaru din acestu motivu nu se specifica in acestu raportu.

VI. Comitétulu a tentatu a pune in lucrare si infintierea unei biblioteci la resiedinti'a despartieméntului.

Spre acestu scopu s'au recercatu fruntasii nostri din diverse parti a le despartieméntului cá se contribuésca si se coadune carti eventualu scrisori vechi, anticitati si alte raritati naturali, ce aru putea se cuprinde locu in biblioteca sau in Museu. Ve veti mirá inse dloru, déca ve reportediu, ca afara de unii membrii ai comitetului, nimeni n'a avutu binevointia se dea mâna de ajutoriu Comitétului la efeptuirea acestei intreprinderi salutarie.

VII. Biroulu despartieméntului comunicându listele restantieloru a recercatu pre unii comembrii ai nostri, ca dela restantie se incasseze tacsele de membri, dar fara resultat. Se pare, cá rugarile si invitarile comitetului la adres'a ómieniloru nostri, sunt glasu in pustia.

Comitetulu i place a se considerá efluclu alu vointiei dvóstre. Déca densulu impliindu mandatulu primitu dela Dvóstre jertfesce munca si parale caletorindu unii si câte 10 mile departe mai de multe ori la anu pentru a poté luá parte la siedintiele comitetului; déca biroulu comitetului pre lâng a aceste mai supórta spesele de cancelarie si de corespondintie, ce din anu in anu se sporescu, si déca pre lâng a tôte aceste adoperarea loru adese nu afla nici-unu resunetu la membrii comitetului; déca consideramu ca in decursulu anului singuru Dlu Stefanu Popu preotu in Babi'a a refuitu tacs'a de membru alu Asociatiunei si Dl Georgiu Simonc'a tacs'a de membru alu despartieméntului: nu ati pótea luá in nume de reu, déca amu veni a pune la tapetu cestiunea de incredere si in acestu obiectu amu cere votulu Dvóstre; cá-ci séu Comitétulu lucra dupa intentiunile Dvóstre, si la acelu casu e detorintia, cá se lucramu cu totii si respective, se lucre toti membrii despartieméntului, ér' comitetulu se dea numai form'a lucrarei, se o conduca, se o conformeze regulamentulu, se esecute deliberatiunile Dvóstre; — séu comitetulu nu mai posiede increderea Dvóstre si la acelu casu elu aru fi gat'a a ve pune in positiune se eserciati dreptulu de alegere punendu destinele despartieméntului in mânilorunor barbatu, cari se corespunda asteptariloru Dvóstre si cu cari ati fi aplecati a ve devotá causei.

Dorimu aceste cu atátu mai vértosu, cá-ci misiunea despartiaméntului devine din di in di totu mai grea, greutatile de invinsu sunt totu mai numeróse, asteptarile juste dela comitetu si dela despartiementu sunt totu mai esagerate si ve marturisimu, cá membrii comitetului singuri fara spriginulu comunu alu tuturor membriloru, nu se simtu capaci a corespunde deplinu acestoru asteptári.

Se luám bine aminte, se meditamu asupra evenimentelor, ce se desvólta in jurulu nostru si pasiescu in modu ofensivu contr'a cultuerei nóstre nationali si ne vomu, convinge ca fara lucrare devotata nu ne putemu salva, nu ne mai putemu sustiné. Indiferentismulu, diletantismulu, (ce s'a indatinatu a se numi acum'a zelu pentru cultura nationala) nu potu se produca inaintarea literaturii române si cultur'a poporului român.

Prin aceea ca odata la anu ne presentamu la adunarea generala a despartieméntului, déca aceea se tine

in apropierea noastră si putem se asistăm fara vre-o greutate, deca numai din prisosulu nostru ne induram a arunca la anu 5 seu unu florenasiu Asociatiunei seu despartimentului si apoi ne tienem dispensati de ori-ce incercare pentru progresulu culturai nostre, ba ne magulim ca amu facutu si ceva vertute nationala: atunci se nu ne mai intitulam apostoli ai culturai poporului romanu, caci missiunea cea grea, ce o avem, o putem implini singuru lucrandu cu seriozitate in continuu cu puteri unite. Cultur'a nostra de pana acumu are mersulu melicului, er' a altoru popora inainteza cu picioarele lui Achille.

Deca voim viétia, trebuie se imitam aceste popora, se damu repediune pasiloru acelora si acést'a o putem face, caci puçine popora sunt dotate dela natura cu atata putere spirituala pentru progresu, pentru cultura, ca chiaru neamulu romanescu, despre care scrisu este, ca pare a lupta nu atatu pentru viatia, catu mai multu pentru limba si religiune, adeca pentru cultura nationala *).

Supurulu de susu, 10 Augustu 1885.

Andrei Cosma,
actuarin.

Bibliografie.

Doine si strigaturi din Ardealu. Date la iveala de Dr. Ioan Urban Iarnik si Andreiu Barseanu — Editiunea academiiei romane. — Bucuresti tipografi'a academiiei, romane (laboratorii romani) Nr. 26, Strada academiiei, 1885 **).

Prefatia.

Meritulu de capetenie pentru adunarea poeziiloru poporale cuprinse in colectiunea de fatia ilu are zelosulu si eruditulu, canonicu metropolitanu din Blaju, dl Ioan M. Moldovanu. Densulu, ca profesoru la gimnasiulu din acestu vechiu focularu alu culturai romane, a indemnatu necontentitu pe scolarii din clasele mai superioare, se se interesedia de literatura nostra poporala si se caute a si insemna deosebitele versuri, povestiri etc., ce le voru audi la vetrele parintesci.

Indemnarile zelosului si invetiatiului profesoru n'au ramas nebagate in sema. In scurta vreme (incepandu din a. 1863) se facu o considerabila adunare de produse ale musei poporale atatu in versuri catu si in prosa din deosebite parti ale Ardealului. Tinuturile mai bine reprezentate in colectiunea, despre care e vorb'a sunt: tinutulu Muresiului si alu Ternaveloru, Campi'a, Muntii apuseni, tinutulu Sibiiului si tiar'a Hatiegului.

Manuscriptele adunate in chipulu acesta le pastra dl canonicu I. M. Moldovanu la sine pana in var'a anului 1879, candu le incredintia spre folosire d-lui profesoru universitariu Dr. Ioan Urban Iarnik (pe atunci docentu la Universi-

*) Ne simtimu obligati in interesulu culturai nostre a recomanda dloru membrii si la toti ceilalti lectori coprinsulu acestui raportu compus cu multa grija, diligentia si petrundere asia, in catu elu ar merita se fie luat de modelu in alte cateva despartimente, in care se simte mare lipsa de activitate si imbarbare, prin urmare de asi pune degetulu pe rane, a le arata si a le intiepa cu lantietta de chirurgu, ea pote se dora tare, dara scopulu este curatirea si vindecarea. Apoi lenea si nepasarea mai ca nici nu are alta vindecare.

Nota Red.

***) A se vede anuntulu bibliograficu in Nr. 1—2 din 1886. Red.

tatea din Viena), carele tocmai facea o caletorie prin Ardealu si prin Muntenia.

Cu harnicia-i caracteristica se si apuca imediatu dl Iarnik de sistemisarea colectiunei sie si incredintiate. Anume densulu isi indrepta deocamdata atentiunea asupr'a piesedoru in versuri, lasandu la o parte pe cele in prosa, care nu putusera se fie reproduse cu fidelitatea, asia dicendu, impusametu de si rima.

Pana la reintorcerea sa in Vien'a dl Iarnik si transcriesese mai tote versurile pe cate o bucata deosebita de hartie. Acumu era intrebarea, cumu aveau se fie alese, asemenate si grupate aceste versuri?

La lucrarea acést'a dl Iarnik binevoi a me face partasiu si pe mine.

Noi cetiram cu tota bagarea de sema miile de piese si fragmente; le puseram de o parte pe cele de acelasi cuprinsu; asemanaramu variantele unoru si acelorasi piese; alese ramu dintre ele pe acelea, care ni se parura mai exactu reproduse si mai frumoase; insemnaram din celelalte partile mai notorice cu deosebire din punctu de vedere limbisticu; delaturaramu piesele, care crediuram, ca nu sunt scrise in tocmai cum au fost audite in poporu, sau ca au fostu chiaru alcatuite de vre unu tineru prea zelosu, si in fine cautaramu se damu intregi colectiuni o impartie la catu mai naturala. Schimbari nu facuram, fara numai acolo, unde se putea observa evidentu: ca transcrierea este gresita si in pasagiile, care cuprindeau espresiuni, ce nu obicinuescu a se pune pe hartie.

Nu potu se nu amintescu aici tragerea de inima, potu dice chiaru entusiasmulu, ce lu vedea dl Iarnik in decursulu acestei indelungate lucrari fatia de poesi'a nostra poporala. Iubirea sa fatia de limb'a si literatur'a romana in genere si in deosebi fatia de literatur'a poporala romana, impreuna cu profund'a sa eruditiune pe terenulu limbisticu, merita stim'a si recunoscinti'a intregi nostre natiuni.

Eu unulu imi voiu aduce totudeaun'a cu bucurie aminte de frumoasele seri din capital'a austriaca, in care admiram pe deoparte frumsetiele musei nostre poporale, pe de alta parte zelulu si priceperea invetiatiului Bohemu.

Se ne intorcemu insa la subiectulu nostru.

Partea cea mai mare din piesele alese era alcatuita din asia numitele „doine“ si „hore“, sau cumu le dice in cele mai multe parti ale Ardelului „strigaturi“. Si „cantecele betranesci“, cum le-a numitu marele nostru Alexandri, erau binisioru reprezentate; unele din trensele inse erau reproduse intr'unu modu de totu fragmentariu, altele semanau asia de tare cu unele din „baladele“ cuprinse din colectiunea dlui Miron Pompiliu (Iasi 1870, tip. soc. Junimea), in catu amu gasitu de prisosu a le introduce si in antologia, ce erau in formare. Am alesu numai cate-va, care ni s'au parutu mai insemnate in privintia cuprinsului si care, de si aduceau in unele parti cu piese aflate in colectiunile de pana acumu, totusi in genere luat nu erau lipsite de elemente noi originale. Pe langa aceste cate-va cantece betranesci, mai adaugaramu doue colinde si o „inchinare cu paharul“ obicinuita mai cu sema la cununii, care erasi crediuram ca nu ar trebui trecute cu vederea *).

*) Aici trebuie se observu, ca pe langa piesele amintite mi-am permis a introduce in colectiunea de fatia cate-va doine si strigaturi audite de mine in Tiar'a Oltului, precumu si o balada impartasita de unu prietinu alu meu din imprejurimea Ploiesciloru.

Va se dica, modulu de impartire alu poesiloru despre care e vorb'a, ne erá óre-cumu impusu prin insai nator'a toru. Facuramu trei mari despartieminte. In celu dintaiu introduseramu doinele, intr'alu doilea strigaturile si intr'alu treilea sub numirea „Varia“ cantecele betranesci, cele doue colinde si inchinarea cu paharulu.

Atat'a nu era de ajunsu. Sutele de doine si strigaturi de deosebitu cuprinsu nu puteau remanea amestecate unele cu altele, ca trebuiau impartite din nou. Doinele le subimpartiram in sectiunile: dragoste, doru si jale, mustrari si blastemuri, doine haiducesti si d'ale cataniei, era strigaturile in: strigaturi glumetie si strigaturi satirice. Ca evidenti'a se fie si mai mare si ce este de unu felu se fie la unu locu, impartiramu din nou primele trei sectiuni din doinele si strigaturile satirice in cate mai multe capitole, potrivit cuprinsului deosebitelu viersuri.

Intru catu ne-a succesu sau nu ne-a succesu acesta impartire, voru judeca aceia, cari voru lua in mana colectiunea de fatia. Atata'mi iau voie a observá, ca nu de puçine ori eramu l'a indoiala, óre in care capitulu si in care despartiementu se asiediamu cutare si cutare versu? Bine-voitoriulu cetitoru se nu ne ia in nume de reu, deca ici colea i se va parea, ca oare-care piesa, sau chiar unu siru intregu de piese s'ar potriví mai bine in altu despartiementu, decatu in acela in care se afla.

In primavar'a anului 1882 colectiunea era asediata gat'a, totodata dl I. U. Iarnik lucrase unu glosariu alu cuvintelu aflatoru intrensa, era subscrisulu facuse mai multe adnotari, ce crediuse, ca sunt de lipsa pentru completarea si pentru o mai usiora intielegere a texturilu.

Nedispunendu singuri de mijlocele de lipsa pentru a pute da la ivela lucrarea adusa la indeplinire, ne luaramu voie a ne adresa catra onor. Academie romana din Bucuresci, rugandu-o cá sau se binevoiasca a lua asupra'si tiparirea ei, sau se ne dea unu ajutoriu, ca se o putemu tipari noi.

Academi'a insarcina pe dl V. Alecsandri cu cercetarea lucrarei prezentate si, in urm'a raportulu facutu de densulu in siedinti'a din 16 Martie 1883, hotari se o tiparesca pe cheltui'al sa impreuna cu glosariulu alcatuitu de dl Iarnik. Dl G. Sion avu bunatatea a lua asupra-si priveghierea tiparirii.

Tiparirea colectiunei se facu in decursulu anulu 1883 1884, era a glosariulu, parte in 1884, parte in 1885.

Ortografi'a intrebuintiata de noi a fostu de totu fonetica. Amu fi doritu se se observe intocmai si la tiparire, ceea ce inse nu s'a pututu indeplini.

Atata despre chipulu, in care s'a pregatitu acesta colectiune, pentru ca se pota vedé lumin'a dilei.

Se mi se permita acuma a adaoga catev'a cuvinte si despre cuprinsulu ei.

Dupa cumu amu pomenitu mai susu si dupa cumu se pote vedé chiaru si din numirea colectiunei de fatia, partea cea mai mare din tr'ensa o formeza „doinele“ si „strigaturile“. Acestea sunt tovariesiele poporulu romanu ardeleanu, sotiile nedespartite ale simtiemintelu nutritu de inim'a lui, isbucnirile clipiteloru de jale si marturiile celoru de veselie. Asemanandu cine-va cantecele aceste cu cele culese de prin

celealte parti locuite de romani, va trebui neaparatu se constatedie impreuna cu dl V. Alecsandri, neintrecutulu pricepatoru alu firei si alu simtiulu poporulu nostru, ca poesi'a poporala romana este aceea si pretutindenea, ca modul de simtire este acela si, ca exprimarea se face in acela si chipu, de óre-ce, dice dl Alecsandri, „geniulu romanescu este acela si peste Carpati si peste Dunare, cum este dincóce si dincolo de Milcov“.*) Deopotriva este curatienia de simtieminte, deopotriva este acea miscatore duiosie, ce caracterizeaza versurile de cuprinsu mai seriosu, si siagalnic'a veselie din viersurile, ce intovarasesca petrecherile omulu nostru din poporu.

In done puncte s'aru putea dice, ca exista óre-care deosebire intre cantecele nostre, ale celoru din Ardealu, si intre cantecele poporale din Munteni'a si din Moldov'a, deosebire, care nici decumu nu atarna dela vre o diferentia intre caracterulu populatiunei dintr'un'a din aceste provincii si din cealelalta, ci numai si numai dela nesce impregiurari esteriore, care intr'unu locu au fost, era in celalaltu nu.

„Cantecele haiducesti“, care formeza o parte asia de insemnata a poesiloru poporale din Moldov'a si Munteni'a**) si care se audu resunandu mai prin tote catunele din aceste doue provincii, in Ardealu, cu deosebire in ceea ce privesce timpulu relativu mai nou, sunt cu multu mai puçinu reprezentate. Esplicatiunea si-o va gasi fiecine, daca se va gandí la starea in care se afla pe la sfarsitul veaculu trecut si la inceputulu celui de fatia Munteni'a si Moldov'a de o parte si Ardealulu de alta parte. In timpurile mai de demultu, dupa cumu se pote vedé din unele cantece mai vechi (v. d. e. baladele: Gheorghe, Rescumperarea voiniculu, Stanciu si Voichitia, din colectiunea dlui Miron Pompiliu), se pare, ca viati'a haiducesca in adeveratulu ei intielesu era mai cu putintia si in partile de dincóci de Carpati.

O specie de poezii proprie numai Ardeleniloru, Banatieniloru si Bucovenieniloru sunt „cantecele de catanie“. Aceia, care ar voi se se convinga pe deplinu despre alipirea Romanulu fatia de pamentulu, pe care s'a nascutu, despre greutatea, cu care se despartiesce elu de cas'a parintesca, si despre durerea ce o simte, candu este departe de dens'a, i-asi recomanda in deosebi duioasele cantece de acestu felu, aflatore in colectiunea de fatia.

In ceea-ce se atinge de piesele cuprinse sub numirea „Varia“, afu de lipsa a aminti, ca unele parti din balad'a „Mareu“ aducu in catu-va cu partea a cincia din „Gruia si tatalu seu Novacu“, din colectiunea dlui At. M. Marienescu, (Pesta 1859), „Chira“ din colectiunea de fatia seamana cu „Fat'a Sandului“ din tomulu I alu „Poesiloru poporale“ adunate de dl Simeon Fl. Marian (Cernauti 1873) si cu „Iloanc'a“ din colectiunea dlui Marienescu. „Nevast'a fugita“ este in mare parte „Chiralina“ din colectiunea dlui Marian, totu asemenea „Teiulu si Bradulu“ se afla si in colectiunea dlui Marian, inse cu mai multe deosebiri. In fine, dupa cum am insemnatu si in notele dela sfarsitul despartiementulu „Varia“, colind'a a dou'a are óre-care parti comune cu „Craciuneas'a si pruncii“

*) Vedi „Analele academiei romane“, seria II. tomulu V. pag. 45 siedintia din 16 Martie. — **) Vedi: Alecsandri, „Poesii populare ale Romanilor“. Bucuresci 1867.

din culegerea de colinde a domnului **At. M. Marienescu** (Pe-
sta 1859).

Nu potu incheia fara a exprima in numele d-lui I. U. Iarnik si alu meu cele mai sincere ale nostre multamiri Onor. Academii romane, cari au facutu cu putintia darea la lumina a acestei colectiuni; dlui V. Alecsandri, care a binevoitu a o recomanda atentiunei colegiloru sei intr'unu modu atatu de favorabilu, si dlui G. Sion, care n'a pregetatu a se insarcina cu supravegherea tiparirii.

Dl I. M. Moldovanu si tinerii sei ajutatori de odinioara de buna seama voru simti o mare bucurie, vediendu, ca silintiele densiloru nu au remasu uitate, ci rodulu acestoru silintie au fostu prezentatu publicului cetitoru spre apretiere.

Brasiovu, Maiu 1885.

Andrei Barseanu,
profesoru.

P. S. Piese de din despartimentulu „Varia“ dela balada „Nevasta fugita“ incolo nu sunt petrecute in glosariulu dlui Dr. I. U. Iarnik, de ore-ce la ultim'a revidare a acestui glosariu dl Iarnik n'a avutu la indemana piesele despre care e vorb'a.

A. B.

Nr. 40/1886.

Procesu verbale

alu comitetulu asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu, luatu in sedintia dela 30 Ianuarie 1886.

Presidentu: Iacobi Bolog'a, vice-presedinte. Membrii presenti: I. Popescu, Z. Boiu, I. St. Siulutiu, C. Stezar, P. Cosma, E. Macelariu, I. V. Russu, Dr. Il. Puscariu, E. Brote cassariu; Dr. I. Crisanu bibliotecariu:

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

Nr. 1. Oficiulu r. u. pentru competentiele erariale, in sciintia despre sum'a de 1 fl. 40 cr. impusa ca ecuivalentu dupa sum'a de 700 fl. testata asociatiunei de reposat'a Ana Muresianu, provocandu a plati cu incepere dela 20 Iunie 1885 sum'a ecuivalentulu, si anumitu pro 1885 sum'a de 71 cr. v. a. (Nr. 323/1885).

— Se aviséza la cassa spre platire sum'a de 71 cr. pro 1885, remanendu ca in contr'a platirei tacsei de 1 fl. 40 cr. pe viitoriu se se faca recursu, din motivulu, ca facendu acésta suma parte din averea asociatiunei, dupa care se platesce ecuivalentulu, acestu ecuivalentu s'ar plati de doue ori pentru sum'a amintita.

Nr. 2. Oficiulu r. u. pentru competentiele erariale provoca la platirea sumei de 1 fl. v. a. ca taesa de timbru la testamentulu reposatei Ana Muresianu, care designase pre asociatiune erede universalu Nr. 10/1886.

— Se aviséza la cassa platirea tacsei de timbru cu 1 fl.

Nr. 3. Oficiulu r. u. pentru competentiele erariale, din Sighisior'a, provoca la platirea sumei de 10 fl. ca taesa dupa sum'a de 100 fl. testata asociatiunei de reposatulu Teodoru Moldovanu Bucsia, din Mediasiu (Nr. 23/1886).

— Comitétulu decide a reclama in contr'a platirei acestei sume odata din motivulu, ca asociatiunea inca n'a primitu pana

acum legatulu amintitu, a dou'a din motivulu, ca asociatiunea ca corporatiune, menita a contribui cu averea sa pentru inaintarea de scopuri culturale, in conformitate cu dispozitiunea Art. L. XXVI. din 1881 §. 22 are se platesca numai tacsu de ecuivalentu.

Nr. 4. Directiunea despartimentulu I. (Brasiovu) prin protocolulu sedintiei dela 29 Aprile an. tr. cere: a) ca incassarea sumei de 1 fl. 25 cr. pro 1884, ca reprezentandu ecuivalentulu de tacsu de membrii ord. pentru diferenti'a intre anulu administrativu vechiu si intre anulu solaru, introdusu ca anulu administrativu, se nu se mai pretinda; b) ca restantiele in platirea de tacsu de membrii, incatu ar fi mai vechi de catu anulu 1883/4 se se treca cu vederea, si se nu se mai pretinda incassarea lor; c) ca pentru acestu despartimentu cantantiele pentru incassarea tacselor se se trimita deodata si se se incasseze dintr'odata (Nr. 128/1885).

— Spre sciintia cu aceea, ca din partea comitetulu atatu in privintia ecuivalentulu de 1 fl. 25 cr. catu si pentru incassarea restantielor nu s'a facutu nici o presiune, ci s'a cerutu acésta incassare, incatu se pote esecuta prin buna intielegere cu cei ce fi privesce, remanendu ca directiunile se raporteze despre resultatu, pentru regularitatea cassei asociatiunei, care are a privi ca membri si a introduce in registre, conform statutelor si regulamentulu pentru incassarea tacselor, numai pre cei ce platescu tacsu pentru anulu curentu.

Nr. 5. Directiunea despartimentulu I. (Brasiovu) presenta protocoalele sedintieloru subcomitetulu de dto 16/28 Septemvrie, de dto 27 Septembrie (9 Octombr.), ddto 14 Novembrie a. tr. si protocolulu adunarei generale a despartimentulu tinuta in 29 Septemvrie a. tr. in Codlea, dimpreuna cu aclusele, er' prin asignatiune postala trimite sum'a de 60 fl. tacsu dela 12 membri ordinari, pre candu in protocolulu dela 27 Septemvrie se afla insemnate tacsu incassate pro 1884 dela 13 membri.

Din protocolulu adunarei generale se vede ca:

1. cu ocasiunea acestei adunari s'a aranjiatu in Codlea o mica espositiune de manufacturi, lucrate de locuitori romani din Codlea, si s'au premiatu cu cate 1 # 5 persone, cari au espusu tiesaturi, cusaturi si postaverie frumoasa, precumu si obiecte de rotarie si zidarie;

2. s'au cetitu 2 disertatiuni: un'a de parintele B. Baiulescu despre „necesitatea introducerei meseriiloru intre satenii nostri“ si alt'a de parochulu Comanescu intitulata: „O scurta privire asupr'a trecutulu si presentulu comunei Codlea“, pentru care s'a dispusu publicarea, eventualu retiparirea in brosiure separate pentru a fi distribuita in comunele din despartimentu;

3. s'a reconstituitu subcomitetulu, alegendu-se protopopulu I. Petricu, directoru; B. Baiulescu, controloru; D. P. Cioranu, cassariu; A. Barseanu, actuariu; ear Al. Olariu, N. Petra Petrescu si Alece Verzea din Satulungu membri in subcomitetu;

4. s'a preliminatu ca bugetu alu despartimentulu pro 1886 suma de 50 fl. pentru spesele ordinare, catu si pentru cele extraordinare, ce eventualu se voru face cu infintiarea agentureloru comunale si pentru cari, fiindu ele mai mari decatu sum'a preliminata, se se cera acoperirea dela comitetulu centralu;

5. se cere dela comitetulu centralu, se mijlocésca, ca fôiea asociatiunei „Transilvania“ sè se impartia de nou gratuitu membriloru ordinari;

6. s'a insinuat membru nou invetiatorulu dela scólele primarie Brasiovu, Zosim Butnar;

ér din protocólele siedintieloru subcomitetului se vede cá:

1. s'au datu 15 fl. pentru ajutorarea de invetiacei meseriasi;

2. s'au facutu dispositiuni pentru asigurarea sumei de 30 fl. tacse de membrii încassate, inse nepredate inca cassariului de fostulu servitoru alu cancelariei despartieméntului;

3. s'au angajat unu nou servitoru pro 1885 cu remuneratiune de 15 fl.;

4. se ceru deslusiri in privinti'a încassarei tacselorur restante, a inregistrarei de membri ordinari si, daca acte subscrise de catra unu membru particularu alu comitetului centralu, au a se considerá cá emanate din partea comitetului? (Nr. 303/1885).

Adeverinduse primirea sumei de 60 fl. v. a. trimisa prin asignatiune postala, hotaririle adunarei generale se iau spre sciintia, esprimându-se in deosebi recunoscintia pentru staruinitiele puse in aranjarea espositiunei de manufacturi.

Ceea ce privesce trimiterea de nou gratuita a fôiei „Transilvania“ membriloru ordinari, comitetulu nu se vede prin nimicu motivatu a se abate dela conclusulu adusu in acésta materie de adunarea generala din Orastie, si încátu privesce speșele, ce se punu in vedere cu infiintiarea agentureloru comunale, sperându-se acoperirea loru din partea comitetului centralu, subcomitetulu e avisatu a nu perde din vedere prescrierile §-lui 27 din regulamentu, conformu caruia, pentru speșele de feliulu acestora are a se contá numai la tacele incurse la despartieméntu dela membrii ajutorari.

Fatia de membrulu nou insinuat se va procede conformu prescrieriloru §-lui 23 d) din statute.

Ceea ce privesce administrarea la cass'a centrala a tacselorur de membri ordinari, subcomitetulu e de nou avisatu a se conforma §-lui 17 din regulamentul pentru despartieminte, ér in privinti'a computarei tacselorur si a inregistrarei membriloru este a se urmá dupa prescrierile normativulu pentru încassarea tacselorur.

Incátu pentru recercarile urmate de aici in interesulu esactitatii registreloru cassei, aceste, fiindu emanate nu dela unu membru particularu alu comitetului, ci dela cassariulu asociatiunei, in urm'a insarcinarii primite dela comitetu si in conformitate cu §. 6 din normativulu pentru încassarea tacselorur, — subcomitetulu e avisatu a le satisface cu esactitate.

Nr. 6. Directiunea despartieméntului III (Sibiu) presenta protocólele siedintieloru subcomitetului de dto 19 și 21 Octomvrie a. tr. si protocolulu adunarei generale, tinuta la 31 Octomvrie a. tr. in Talmacelu, cu adneșele lui si cu 15 fl. tacse încassate dela 3 membrii ordinari.

In protocólele siedintieloru subcomitetului se arata cá:

a) remuneratiunea servitoriului de cancelarie a despartieméntului este cuprinsa in speșele de birou puse in bugetu;

b) se ceru diplomele pentru membrii Nicolae Borza, directoru la scól'a gr. or. din Boiti'a, Ioachimu Bancila directoru

la scól'a gr. ort. din Avrigu si Vasilie Maxim, odinióra administratoru protopopescu in Avrigu;

c) ca s'au infiintiatu doue biblioteci poporale, cari s'au daruitu comuneloru Boiti'a si Talmacelu.

Ér in protocolulu adunarei generale se arata cá:

a) s'au tinutu doue disertatiuni: Un'a de Virgil Onitiu despre tem'a „Minte, minte; natie romana“ si alta de N. Borza, „Despre împortanti'a culturai vermiloru de metasa“;

b) s'au hotaritu a se pune in intielegere cu organele scolare si comunale politice, pentru initiarea lucrarei cu scopu de a introduce si popularisa cultur'a vermiloru de matasa in comunele despartieméntului si pentru a veni in ajutoriu cu instructiunile trebuincióse si cu sementia buna, gratuitu sau cu pretiu moderatu celoru ce ar voi se încépa si se cultive acestu ramu folositoru de economie;

c) s'a ficsatu sum'a de 30 fl. 14 cr. pro 1886 pentru trebuintiele de birou si pentru procurarea celoru trebuincióse in caus'a introducerei culturai vermiloru de metasa;

d) s'au insinuat membru ordinariu nou dl I. Ghibu profes. la seminariulu „Andreianu“ in Sibiu. Nr. 21 si 22/1886.

Adeverinduse primirea sumei de 15 fl. cuprinsulu protocóleloru si mai alesu pasii facuti pentru introducerea culturai vermiloru de metasa, servesce spre placuta sciintia. Diplomele membriloru noi se voru espedá dupa adunarea generala a asociatiunei, care in sensulu statuteloru primesce membri asociatiunei.

Nr. 7. Din partea comitetului supremu alu comitatului Sibiu se comunica decisiunea In. ministeriu reg. ung. de interne, prin care alegerea membrului academiiei romane de sciintie si profesorului de universitate din Bucuresci N. Ch. Quintescu, de membru alu asociatiunei transilvane, intemplate in adunarea generala din Gherl'a, nu se apróba si se declara ca neadvenita. (Nr. 26/1886).

— Se ia cu parere de reu la cunoscintia, avéndu a fi in sciintiatu dl N. Ch. Quintescu, despre acésta decisiune.

Nr. 8. Dl Dr. Ludovicu Méhes medicu cercualu comitatensu in Mehadi'a, ajutoratu ca studentu prin unu imprumutu in bani pentru terminarea studiiloru, arata ca voiesce se resplatésca imprumutulu in rate lunare sau pe quartalu. (Nr. 29/1886).

— Spre placuta sciintia, avisându-se a platí mai antéiu interesele convenite pe 3 ani, si apoi sum'a imprumutata in rate pe quartalu.

Nr. 9. Administratiunea jurnalului „Tribuna“ presenta unu contu pentru 91 cr. tacsu de timbru pentru concursulu publicatu. Nr. 311/1885 din partea comitetului, asociatiunei (Nume-rulu 28/1886).

— Sum'a de 91 cr. se aviséza la cassa spre platire.

Nr. 10. Dl George Mohan, functionariu in pensiune, se róga pentru unu ajutoriu in bani, fiindu lipsitu de mijlóce de traiu. (Nr. 322/1885).

— Ne fiindu mijlóce pentru astfeliu de ajutoré, cererea nu se póte impliní.

Nr. 11. Stefanu Burila, studentu de clas'a VIII gimnasia in Naseudu se róga a i se lasá in folosire si pro 1885/6 stipendiulu votatu in a. 1884, alaturându totodata atestatu despre progresulu bunu ce'lu face. (Nr. 37/1886).

Stipendiulu de 20 fl. v. a. i se lasa in folosire si pe anulu scol. 1885/6

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.
Vice-pres.

Dr. D. P. Barcianu m. p.
secretariu alu II-lea.

Atenticarea acestui procesu verbalu se increde dloru :
Popescu, Boiu, Siulutiu.

Procesulu acesta verbalu s'a cetitu si autenticatu.
Sibiiu, 4 Februaru 1886.

I. Popescu m. p.

Siulutiu m. p.

Z. Boiu m. p.

Scól'a superióra de fetitie din Sibiiu.

(Cotinuare din Nr. 21—22 a: 1885).

La apelulu comitetului „Associatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“ de a contribui mijlóce banesci intru infintierea si sustinerea scólei superióre de fetitie eu internatu au mai respunsu :

Transportu din Nr. 21—22, 1885: 2615 fl.

Prin lista nr. 140 (colectoru dl Dr. D. P. Barcianu secretariulu „Associatiunii“): Dimitrie Comsi'a, prof. in Sibiiu 10 fl.; Ioan Ghibu, prof. in Sibiiu 10 fl.; Dimitrie Cuntianu, prof. in Sibiiu 5 fl.; George Dim'a, prof. in Sibiiu 5 fl.; Dr. Ioan Mog'a medicu in Sibiiu o obligatiune a bancii „Transilvani'a“ in valóre nominala de 100 fl.; Sum'a listei 130 fl.

Prin lista nr. 115 (colectoru dl Coriolanu Bredicénu, advocatu in Lugosiu: Fabiu Rezei, adv. in Lugosiu 5 fl.; R. Hatieg, Lugosiu 2 fl.; I. Ianculescu, Lugosiu 5 fl.; I. Nedelco, adv. in Lugosiu 2 fl.; Iosif Moldovanu, invetiati. in Lugosiu 1 fl.; I. B. Popoviciu, comerc. in Lugosiu 3 fl.; C. Bredicénu, advocatu in Lugosiu 20 fl.; Sum'a listei 38 fl.

Prin lista nr. 33 (colectoru dl Michailu Cirlea, advocatu in Alb'a-Iuli'a): Michailu Cirlea, advocatu in Alb'a-Iuli'a 3 fl.; Basiliu Basiot'a, jude reg. in Alb'a-Iuli'a 2 fl.; Stefanu Cacovénu, adv. in Alb'a-Iuli'a 1 fl.; Alesandru Velicanu, adv. in Alb'a-Iuli'a 1 fl.; Ioan Cirlea, economu in Alb'a-Iuli'a 1 fl.; George Filip, advocatu in Alb'a-Iuli'a 2 fl.; Nicolau Barbu, adv. in Alb'a-Iuli'a 1 fl.; Sum'a listei 11 fl.

Prin lista nr. 83 (colectoru George Lazaru, adv. in Ving'a): George Lazaru, adv. in Ving'a 5 fl.; Sum'a listei 5 fl.

Dela Dómna Aurelia de Trapsia, Lemberg 30 fl.

G. Boieriu, mem. fund. alu „Assoc. transil.“, in Blasiu, unu biletu de depuneri alu institutului de creditu „Albin'a“ despre 20 fl. cu destinatiunea, ca acésta depunere se se fructifice pâna va ajunge sum'a de 25 fl.

Prin lista nr. 1 (colectoru dl Diamandi Manole, comerciantu in Brasiovu): Diamandi Manole 50 fl.; Sum'a listei 50 fl.

Prin lista nr. 77 (colectoru d-nulu Ioanu Tipeiu, protopopu in Sebesiu): Ioan Tipeiu, protopopu in Sebesiu 5 fl.; Nicolae Lazaru, preotu in Sebesiu 1 fl.; Ioan I. Tipeiu, comerciantu in Bacau 1 fl.; Zulnia I. Tipeiu in Bacau 1 fl.; Sum'a listei 8 fl.

Prin lista nr. 95 (colectoru d-nulu Paulu Rotariu, adv. si redac. in Timisióra): Dnii: Emanulu Ungurianu, adv. in Timisióra 20 fl.; G. Traila, parochu in Timisióra 1 fl.; Teodoru Sandu, capitan in pens. in Timisióra 1 fl.; Trifanu Gaitiu, not. cerc. in Timisióra 2 fl.; Ioan V. Barcianu in Timisióra 1 fl.; George Vlassa, capit. c. r. in pens. in Timisióra 5 fl.; Timoteiu Achimescu, capit. c. r. in Timisióra 5 fl.; George Horvath, in Timisióra 1 fl.; Iulia Rotariu 2 fl.; Paulu Rotariu, advocatu in Timisióra 1 fl.; Sum'a listei 39 fl.

Prin lista nr. 60 (colectoru dl N. Fekete Negrutiu in Gherl'a): D-ra Ana B. Popu in Gherl'a 25 fl.; Stefanu Biltiu, canonicu in Gherl'a 1 fl.; Michailu Sierbanu, can. in Gherl'a 1 fl.; Demetriu Coroianu, can. in Gherl'a 1 fl.; Vasiliu Pop, canonicu in Gherl'a 20 fl.; Gregoriu Stetiu, adv. in Gherl'a 10 fl.; Dr. Iosifu Popu, subjude reg. 50 cr.; G. Pasca, profesoru sem. in Gherl'a 50 cr.; Eusebiu Cártice, prof. sem. in Gherl'a 1 fl.; Dr. Ioan Popu, prof. gimn. in Gherl'a 1 fl.; Dr. Iuliu Simon, prof. in Gherl'a 1 fl.; Vas. Greg. Borgovanu, prof. prim-prepand. in Gherl'a 5 fl.; Vas. Sueiu, prof. prepand. in Gherl'a 1 fl.; Ioanu Georgiu, spiritualu semin. in Gherl'a 1 fl.; Teodoru Lupu, tutoru orf. cerc. in Gherl'a 1 fl.; Ioanu Dalianu, sief-tipografu in Gherl'a 1 fl.; N. Fekete Negrutiu, redactoru in Gherl'a 100 fl.; Sum'a listei 172 fl.

Prin lista nr. 69 (colectóra domnisióra Dragin'a Mera in Şiria): Luis'a Sid'a in Şiria 3 fl.; Cornelia Zsiros in Siri'a 50 cr.; Veturi'a Zsiros in Siri'a 50 cr.; Regin'a Hotoranu 1 fl.; Dragin'a Mera in Siri'a 1 fl.; Sum'a listei 6 fl.

Prin lista nr. 163 (colectoru dl Ioan A. Bene, parochu in Pianulu-de-josu): valórea mai multoru contribuenti din Pianulu-de-josu in bucate vëndute in sum'a din 14 fl. v. a. Sum'a listei 14 fl.

Dela dl Mateiu Bârsanu din Caposvaru, capitanu c. r. in regimentulu nr. 52: 5 fl.;

Prin lista nr. 118 (colectoru dl Dr. Pompiliu de Lemény, advocatu in Panciov'a: 5 fl.; Ioan de Lemény adv. si proprietariu in Tomasovatiu 5 fl.; Sum'a listei 10 fl.;

Prin lista nr. 134 (colectoru dl George Craciunescu protopopu in Belintiu): Dómna Ecaterin'a Craciunescu protopopésa in Belintiu 2 fl.; Georgiu Craciunescu, protopopu in Belintiu 3 fl.; Sum'a listei 5 fl.

Dela Escel. Sa in. preasant. domnu Ioanu Vancea de Butésa, Archiepiscopu si mitropolitu gr. catolicu de Alb'a-Iuli'a in Blasiu 300 fl. v. a.

Prin lista nr. 239 (colectoru dl Ludovicu Csato, advocatu in Blasiu): Constantinu Papfalvi, canonicu in Blasiu 20 fl.; Ioane Fekete, canonicu 5 fl.; Antoniu Vesteménu canonicu 5 fl.; Stefanu Manfi, canonicu 3 fl.; Dr. I. Ratiu, canonicu 6 fl.; Leontinu Leonteanu canonicu 2 fl.; I. M. Moldovanu, canonicu 1 obligatiune a bancei „Transilvani'a“ din Sibiiu in valóre mobila de 100 fl.; Ioanu Germanu, profesoru 1 fl.; Simeonu Micu, profesoru 5 fl.; Nicolau Popescu, profesoru 1 fl.; Dr. Victoru Smigelsky, profesoru 1 fl.; Ioanu Orgal, vice-rectoru 1 fl.; Petru Gram'a 2 fl.; Dr. Alexandru Gram'a, rect. sem. 2 fl.; A. Blasianu

preotu 2 fl.; C. Munteanu, profesoru 1 fl.; Simeonu Popu Mateiu, secretariu metropolitanu 3 fl.; A. P. Florianu, profesoru 2 fl.; Iosifu Hossu, profesoru 1 fl.; Georgiu Vanea, profesoru 2 fl.; Maria Tipografu 1 fl.; Basiliu Turcu, negociatoru 1 fl.; Ludovicu Csato, advocatu 1 fl.; Vasiliu Oltenu, advocatu 1 fl.; toti din Blasiu. Sum'a listei 74 fl.; si o obligatiune de 100 fl.

Prin lista nr. 64 (colectoru dl Teodoru Vrajmasiu in Borgo-Prundu): Simeonu Popu, geometru in Nasaudu 1 fl.; Teodoru Vrajmasiu, preotu in Borgo-Prundu 1 fl.; Dr. N. Hanganutz, medicu in B.-Prundu 1 fl.; Simeonu Mond'a, protopopu in B.-Bistriti'a 1 fl.; Eliseu I. Danu, invet. in B.-Prundu 1 fl.; Pavelu Besia, preotu in B.-Prundu 1 fl.; A. Hangiu, locot. in Bistriti'a 1 fl.; A. Candale, preotu in Bistritia 1 fl.; V. Bogdanu, negociatoriu in B.-Prundu 1 fl.; Il. Bosga, invetiatoriu in B.-Prundu 1 fl.; Iacobu Onea, invetiatoriu dirigit in B.-Prundu 1 fl.; Mafteiu Strimbu, notariu in B.-Bistriti'a 1 fl.; Iacobu Russu, preotu in B.-Muresieni 1 fl.; Maximu Velicanu, primariu in B.-Muresieni 50 cr.; Stefanu Ciorb'a, primariu in B.-Tih'a 50 cr.; Danila Muresianu, invetiatoriu in B.-Tih'a 50 cr.; Moise Popu, parochu in B.-Tih'a 1 fl.; Dionisiu Istrate, invetiatoriu in B.-Muresieni 50 cr.; Ioanu Saretanu, invetiatoriu in B.-Suseni 50 cr.; Stefanu I. Vrasmasiu, invetiat. in B.-Prundu 1 fl.; Ioanu Buzdugu, parochu in B.-Ioseni 1 fl.; Nicolae Parasc'a, notariu in B.-Ioseni 50 cr.; Simeonu Pahone, invetiatoriu in B.-Ioseni 50 cr.; Leonu Buzdugu, preotu in B.-Ioseni 50 cr.; Teofilu Vladu, cassariu comunalu in B.-Prundu 50 cr.; Severu Orbanu, parochu in Cosin'a 1 fl.; Danila Purceille, primariu in B.-Prundu 50 cr.; George Vintila, supraforestieriu in B.-Prundu 1 fl.; Ioanu Triffu 1 fl.; Hersch Gärstel, negociatoriu in Bucovin'a 1 fl.; sum'a listei 25 fl.

Diletanti teatrali din Sibiiu: Minerv'a Herbay Aureli'a Mihui, Elena Rusu, Victoru Em. Tordosianu, Isaia Pop'a, Pavelu Oprisia, Virgiliu Onitiu, Cornelu G. Aiser, Vasile Gamulea, daruiescu venitulu curatu dela representati'a data in Sibiiu in 12/24 Ianuarie 1886 in favorea scolei superioare de fetitie in sum'a de 120 fl. 3 cr.

Prin lista nr. 75 (colectoru dl Liviu de Lemeny, pretoru in Seliste): Dnii: Dr. Nicolae Maieru, protopopu 5 fl.; Bucuru Comsia, primariu 5 fl.; Demetriu Florianu, not. 5 fl.; Ioanu Comsia et fiu, comerciantu 5 fl.; Dimitrie Romanu, comerciantu 5 fl.; Petru Tempanaru, com. 5 fl.; Dumitru Lapedatu, invetiatoriu 5 fl.; Dr. Nicolae Calefaru, medicu cerc. 3 fl.; Nicolae Sirbu, comerc. 3 fl.; Nicolae Mosora, cassariu com. 3 fl.; George Vraciu, vice-not. 3 fl.; Dumitru B. Comsi'a, comerciantu 3 fl.; Ioanu Comsi'a jun., comerciantu 3 fl.; Demetriu N. Berza, privatier 3 fl.; Nic. Peligradu, economu 3 fl.; Stanu Vulcu, economu 3 fl.; George Mocanu, economu 2 fl.; Iordache Rose'a Capitanu, comerc. 2 fl.; Nicolae Zintea, comerciantu 2 fl.; Ioanu Maximu, jude reg. cerc. 2 fl.; Dumitru P. Hanciu, comerciantu 2 fl.; Dumitru Rasoiu, com. 2 fl.; Nicolae Com'a, comerciantu 2 fl.; Ioanu Steflea, econ. 2 fl.; Ioanu Peligradu, economu 2 fl.; Stanu Herti'a, econ. 2 fl.; Nicolae Nartea, economu 2 fl.; Lazaru Florea, adjunctu not. 1 fl.; Ioanu Stanu Banciu, comerciantu 1 fl.; Petru

Hanciu Hadjiu, comerciantu 1 fl.; Ioanu Pop'a, capelanu gr.-or. 1 fl.; Stanu Steflea, econ. 1 fl.; Aronu Gogonea, invetiatoriu 1 fl.; Michaila Stoica, dir. scolariu 1 fl.; Nicolae Nemtiu, invetiatoriu 1 fl.; Ioanu Em. Prodanu, invetiatoriu 1 fl.; Bucuru Com'a economu 1 fl.; Dumitru Blotiu, comerciantu 1 fl.; Nicolae Popa, economu 1 fl.; si Demetriu P. Herti'a, fauru 1 fl.; — Toti din Seliste.

Stefanu Milea, notariu com. 5 fl.; Simeonu Radenu, economu 5 fl.; Ioan Iosofu, preotu gr.-or. 2 fl.; Petru Iuga, preotu gr.-or. 2 fl.; George Bratu, primariu com. 1 fl.; George Nanu, economu si cassariu 1 fl.; Demetriu Iosofu, inv. gr.-or. 1 fl.; Vas. Iosofu, capel. gr.-or. 1 fl.; Danielu Iosofu, economu 1 fl.; I. Prica, econ. 1 fl.; Pantilimonu Bratu 1.; Vas. Iuga 1 fl.; Constantinu Bratu, 1 fl.; Sav'a Fracea, 1 fl.; Pantilimonu Banciu 1 fl.; Iacobu Bratu 1 fl.; Pavelu Banciu, 1 fl.; Tom'a Mihaiu, 4 fl.; Avramu Ciorogariu 1 fl.; Nicolae Iuga 1 fl.; Demetriu Papa, 1 fl.; Dionisie Stroi'a 1 fl.; Ioanu Raceu 1 fl.; Dionisie Micleusiu 1 fl.; si Ilie Stanea 50 cr. Toti din Tilisca.

Avramu Acilenescu, notariu com. 5 fl.; Ioanu Tempanariu, primariu comunalu 1 fl. 40 cr.; Ilie Iosofu, capelanu invetiat. 1 fl.; Nicolau Marcu, comerciantu 1 fl.; Vasile Dragomiru, economu 60 cr.; Ioanu Lazaru, invetiat. pens. 50 cr.; Petru Stanila, economu 50 cr.; Pompiliu Predoviciu, invetiatoriu 50 cr., Nicolae Tempanariu, sen. 50 cr.; toti din Galesiu; din discu la biserica in Galesiu 1 fl.

Petru Indriesiu, not. com. 2 fl.; Constantinu Boila preotu gr.-or. 2 fl.; Dumitru Ittu, primariu com. 1 fl.; George Salomie, economu 1 fl.; Ioanu Lalu, economu 1 fl.; Mihaila Stanila sen. 1 fl.; Mihaila Stanila jun. 1 fl.; Ioanu Boila, preotu gr.-or. 50 cr.; Ioanu Ittu Dochitiu, economu 50 cr.; Ioanu Nadragu, economu 30 cr.; Nicolae Oancea, economu 30 cr.; Ilie Rehoveanu, economu 20 cr. Toti din Vale.

Ioanu Dum'a, not. com. in Orlatu 10 fl.; Simeonu Loloiu, economu in Orlatu 1 fl.; Ioanu Stroi'a Clopotielu, economu in Cacov'a 5 fl.; Stanciu Stroi'a, primariu com. in Cacov'a 1 fl.; Ioanu Bunea, not. com. in Cacov'a 1 fl.; Ioanu Ivanu, notariu cercualu in Aciliu 5 fl.; Ioanu Vulcu, economu in Aciliu 1 fl.; George Macrea, primariu com. in Sacelu 1 fl.; Nicolae Sierbu, vic.-not. cerc. in Sacelu 1 fl.; Nicolae Oan'a, primariu com. in Magu 1 fl.; Ioanu Nicolae Seroiu, economu in Sibielu 1 fl.; Ioanu Gavriila, economu in Vale 50 cr.; Liviu de Lemeny, pretoru in Seliste 5 fl.; dela cass'a de pastrare din Seliste interesele pe o luna 60 cr.; Sum'a listei 189 fl. 40 cr.

Sum'a totala 3746 fl. 43 cr. 200 fl. in obligatiuni, 20 fl. in libelu de depuneri.

Aducendu-se multiamita marinimosiloru contribuitori, ofrandele noue se potu predá dedreptulu subscrisului comitetu sau colectoriloru speciali prevediuti cu liste originale de contribuire.

Sibiiu, 5 Februaru 1886.

Comitetulu centralu alu „Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“.
(Urmédia).